

侍

SAMURAI

SAMURAI

Anne Håbu
Per Terje Norheim

Sponsorer / Sponsors

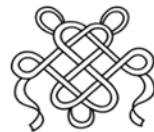
 Sumitomo Corporation Europe Limited

INPEX

 Mitsubishi Corporation

Japan-Norway Society
日諾協会

NORSK SELSKAP FOR ORIENTALSK KERAMIKK

© Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo, 2023

ISBN 978-82-8084-215-2

Tekst: Anne Håbu, Per Terje Norheim

Foto: Alexis Pantos, Mårten Teigen, Morten Henden Aamot

Omslagsfoto: Alexis Pantos

Grafisk design: Johnny Kreutz

Font: ABC Diatype Regular 11/14

Papir: Galerie Art Matt 130g

Trykk: Konsis Grafisk AS

Denne katalogen er utgitt i forbindelse med utstillingen SAMURAI i Historisk museum 2023

**UNIVERSITETET
I OSLO**

Kulturhistorisk museum

Forord av direktøren

Tilsynelatende trenger samuraiene knapt nok noen introduksjon for et norsk publikum. Både begrepet og krigeren med det sagnomsuste sverdet og den vakre rustningen er en selvsagt del av norsk populær- og underholdningskultur. Men fortellingene om samuraiene, deres rolle og status i det japanske samfunnet og i den japanske historien, og ikke minst deres virkningshistorie innen vestlig kultur, er minst like spennende som det bildet populærkulturen har skapt av denne samfunnsklassen av krigere, embets- og adelsmenn.

Det er derfor med stor glede vi nå kan vise fram en helt ny utstilling om samuraiene her på Historisk museum, en utstilling som viser samuraienes vakre og fryktelige krigsutstyr og som forteller en dypere historie om deres rolle i fortidens japanske samfunn. Gjenstandene i utstillingen er del av Kulturhistorisk museums rike samlinger fra Japan, samlinger vi er stolte av å forvalte og som er viktig kulturhistorie både her i Norge og i Japan. Utstillingen er laget i samarbeid med forfatter og våpenhistoriker Per Terje Norheim. Norheim har generøst bidratt både med kunnskap og flere gjenstander fra hans private samling, blant annet seks komplette rustninger.

Dette er første gang Kulturhistorisk museum har laget en egen samuraiutstilling og det er så vidt jeg vet også første gangen en særskilt samuraiutstilling har vært vist fram i Norge. Vi håper derfor at mange nå benytter anledningen til å se de flotte gjenstandene fra Japans rike kulturhistorie og lærer mer om den fascinerende historien til denne samfunnsklassen i det gamle japanske samfunnet. Som utstillingen viser, lever samurai-fascinasjonen videre i mange forskjellige former og varianter som gjør kulturhistorien spennende og aktuell for folk som lever i dag.

Vi takker alle som har bidratt til å skape den flotte utstillingen. En særlig takk til Per Terje Norheim og ikke minst den japanske ambassaden og Japans ambassadør til Norge, Kawamura Hiroshi for generøs støtte til utstillingsarbeidet og katalogen som her følger med.

Håkon Glørstad
Direktør
Kulturhistorisk museum

Foreword by the director

The samurai hardly need introducing to a Norwegian public. Both the term and the warrior with his legendary sword and magnificent armour are a part of Norwegian popular culture and entertainment. But the story of the samurai, their role and status in Japanese society and history, none the least their effect on western culture, is just as exciting as the picture popular culture portrays of this class of warriors, officials, and elites.

It is therefore a great pleasure to be able to present a new exhibition about the samurai here in the Historical Museum, an exhibition that displays the samurai's beautiful and fearsome war gear but also tells a deeper story of the part they played in Japan's past. The objects in the exhibition are part of the Museum of Cultural History's rich Japanese collections, collections of cultural historical importance both in Norway and Japan, and which we are proud to hold and curate. The exhibition was also made in collaboration with the author and weapon historian Per Terje Norheim, who has generously contributed with both his knowledge and objects from his private collection, including six complete suits of armour.

This is the first time the Museum of Cultural History has made its own samurai exhibition, and as far as I know, also the first time a special exhibition about the samurai has been held in Norway. We hope that many will take the opportunity to come and see these magnificent objects from Japan's rich cultural heritage and to learn more about the fascinating story of this special class from Japan's past. As the exhibition demonstrates, the fascination with the samurai lives on in various shapes and forms, which makes cultural history both exciting and relevant for people today.

We would like to thank everyone who has contributed to making this fine exhibition possible. A special thanks to Per Terje Norheim, and none the least, the Japanese Embassy and the Japanese ambassador to Norway, Kawamura Hiroshi for their generous support of this exhibition and the catalogue which follows.

Håkon Glørstad
Director
Museum of Cultural History

伊藤日向守

Foreword by the ambassador

Firstly, it is with great pleasure to extend my congratulations to the Museum of Cultural History in Oslo, Norway, for the opening of the fascinating samurai exhibition from June 2023. Together with the physical exhibition, this catalogue aims to contribute to a wider contextual and more comprehensive understanding of the samurai way of life, and of the exquisite artifacts pertaining to them. I am confident that you will enjoy the samurai exhibition once more through this catalog.

Last year, many events related to Japanese culture were held in various parts of Norway, and I felt the high level of interest in Japan through participating in those events. In the background, I think that there is interest not only in Japanese traditional culture, but also people are attracted by Japanese pop culture such as anime and manga. Many of you may have heard about "samurai" through anime, movies, and manga. "Samurai" is now a universal language. Through this exhibition, you may find new aspects of the samurai, but I believe that everything will move in an attractive direction for you. As a first step, I would like to talk a little bit about the history of the samurai.

The earliest written accounts in Japan of the samurai appear to date back to the 10th century, and as early as the late 12th century the samurai had expanded from its provincial sphere to become a central authority in Japan. From the late 12th century until the middle of the 19th century, the samurai class had established itself as an important and multifaceted group in the Japanese society. Although the warrior class is predominantly known for their military power, their support and involvement with Japanese arts, culture and religion cannot be overlooked. It is worth mentioning their contribution to *nō* theatre, fine arts, the tea ceremony and Zen Buddhism. A few centuries later, the samurai led the country through its modernization process in the latter half of the 19th century, a process that finally led to the abolition of their own class. During this period, the samurai shifted from being bureaucrats in the peaceful Tokugawa society, to becoming leaders in most areas of modern Meiji society. Presently, spiritual aspects of the samurai culture, such as sincerity, politeness, harmony and modesty remain deeply embedded in Japanese society.

As for the connection between myself and the samurai, I still vividly remember when I was a child, my parents decorated our house with miniature Japanese *kabuto* (helmets) on May 5th, Children's Day, to pray for the safety and prosperity of children. Sometimes I used newspaper to make my own *kabuto* and Japanese swords, and I learned to be considerate of others while enjoying playing *Chanbara* (sword fighting) with them. When I got a little older, I also learned from my friends the spirit of self-discipline through Kendo (the modern Japanese martial art of fencing). It seems that *Bushidō* (the spirit of the samurai) has been acquired naturally in me.

I am deeply grateful to the Museum of Cultural History, who preserve Japanese collections with care, expertise and curiosity. In fact, the museum holds the largest collection of Japanese objects in Norway. I have also learned that when the museum opened in 1904, Japanese items collected by Oliver Smith were exhibited on a permanent basis for a long time. From 1936 until the present time, a number of special exhibitions with a Japanese focus such as Japanese woodblock prints and ritual masks from Okinawa Prefecture, have been held. The museum has thus accomplished important educational work, introducing Japanese life and culture to the Norwegian audience. In this way, the museum has contributed to bringing our nations closer together through our shared values and friendly relations. It is my desire that the samurai exhibition will reach even more people, be successful, and contribute to deepening mutual understanding and cultivating further friendship between Japan and Norway.

Kawamura Hiroshi
Ambassador of Japan to Norway

Bakgrunn

«Våpen har i flere århundrer vært mannens smykke. Det gjaldt å ha det flotteste våpenet for å vise sin status. Om man brukte våpenet til å skyte med, var ikke så viktig».

Disse ordene dukker opp i et avisintervju fra år 2000. Mannen bak er Per Terje Norheim, i anledning åpningen av hans utstilling «Praktfulle våpen gjennom 400 år» i Kunstindustrimuseet i Oslo. Ordene er akkurat like gyldige i forbindelse med utstillingen SAMURAI som vises på Historisk Museum fra juni til desember 2023.

Anne Håbu og Per Terje Norheim ble kjent med hverandre gjennom Norsk Selskap for Orientalisk Keramikk. Som gjenstandskonservator på Etnografisk samling så Håbu en god mulighet til lære mer om samurai-samlingen. Hun fikk hentet frem alle rustningene og en mengde sverd, og inviterte Norheim til å komme og katalogisere dem. Sverdene hadde han allerede publisert i to artikler i Etnografisk Museum Årbok allerede i 1967 og 1968. Arbeidet med konservering og katalogisering, i et rom stappfullt av samuraienes rustninger, hjelmer og sverd, ledet til den eneste riktige konklusjon: dette må folk få se! Denne innsikten har resultert i utstillingen SAMURAI. I tillegg til museets egne samling, vises mange gjenstander fra Norheims private samling.

I SAMURAI presenterer vi samuraiens spektakulære rustning og farlige våpen. Denne katalogen er en forlengelse av utstillingen. Men der utstillingen også viser ting som ikke er direkte relatert til krig, som samuraiens pynte- og bruksgjenstander, fokuserer katalogen på krigerens utrustning i all sin prakt.

Samurairustningen og våpnene var for angrep og beskyttelse, men også for å skremme – og ikke minst imponere! Generasjoner av legendariske smeder satte sitt navn på det skarpe samuraisverdet, den mesterlige smidde hjelmen og den spektakulære rustningen. Men bak dem sto tusenvis av navnløse håndverkere og kunstnere, som gjennom århundrer smidde, lakkerte, støpte, ingraverte, vevde og skar ut i mange slags materialer. Kunstneriske evner, utsøkt estetisk

Background

«For centuries, weapons have been the jewellery of men. It was all about having the finest weapons to mark high status. Whether or not the weapons were actually used wasn't so important.»

These words appeared in a newspaper interview in 2000. The man behind them is Per Terje Norheim, on the occasion of the opening of his exhibition "Magnificent weapon through 400 years" at the Museum of Decorative Art and Design in Oslo. The words are just as relevant for the exhibition SAMURAI, on display in the Historical Museum from June through December 2023.

Anne Håbu and Per Terje Norheim met at The Oriental Ceramics Society Norway. As a conservator of the Ethnographical Collection, Håbu saw the opportunity to learn more about the samurai collection. She had all the armours brought out, as well as many swords, and invited Norheim to come and catalogue them. He had previously published articles about the swords in the Ethnographic Museum's Yearbook in 1967 and 1968.

The cataloguing and conservation work, in a room jam-packed with samurai armour, helmets and swords led to an obvious conclusion: these objects deserve to be seen! The result is the exhibition SAMURAI. In addition to the museum's collection, many objects from Norheim's private collection are on display.

SAMURAI presents the samurai's magnificent armour and deadly weapons. This catalogue is an extension of the exhibition. But while SAMURAI also displays things that are not directly related to war, such as objects the samurai treasured and used in daily life, the catalogue focuses on the warrior's equipment in all its splendour.

Armour and weapons were for aggression and protection, but also to frighten, and, – to impress! Generations of legendary weaponsmiths inscribed their name on razor sharp samurai swords, skilfully forged helmets and spectacular armour. But behind them stood thousands of unnamed craftsmen and artists, who through the centuries

sans og makeløs materialkunnskap kjennetegner den japanske håndverkeren, den gang som nå.

Da samuraikulturen tok slutt omkring 1870, hadde det vært fred i Japan i 270 år. I denne lange fredstiden var ikke samuraiene lenger krigere, men embedsmenn og byråkrater. Da ble ikke samuraiens våpen lenger brukt til å skade eller drepe. Men de ble i aller høyeste grad brukt til å vise sin status, eller – som mannens smykke.

Anne Håbu og Per Terje Norheim

forged, lacquered, cast, engraved, wove and carved in many types of materials. Artistic skill, strong aesthetic sense and an unsurpassed knowledge of materials, characterise the Japanese artisans, both past and present.

When the samurai culture came to an end in 1870s, peace had reigned in Japan for 270 years. During this long peace period, the samurai were no longer warriors, but administrators and civil servants. Weapons were no longer used to injure or kill. But they were of the utmost importance as status symbols, or – as man's jewellery.

Anne Håbu and Per Terje Norheim

Samurai!

Hvem var han, den legendariske samuraien gjennom 1000 år av Japans historie? Var han rytteren som red i full galopp mot fienden, fyrte av en pil og vendte huiende tilbake til sine kampheller? Var han den livsfarlige krigeren med blod opp til albue, og et avskåret hode i hver hånd? Var han den rustningskledde skikkelsen som svingte sverdet i nærkamp med fryktelig kraft, eller opportunisten som skiftet side under et slag?

Dette var samuraien. Han var en dyktig og spesialisert kriger, som fra han var en liten gutt trente på å klatre, ri og svømme, og på å kjempe med mange slags våpen – og uten. Han lærte lojalitet mot venner, å oppfylle plikter til sine overordnede, til å være nådeløs i krig og slåss inntil døden. Han holdt ære og stolthet høyt i hevd. Samuraien var derfor også den tapre og verdige mannen som skrev sitt dødsdikt før han dro ut i et slag han visste han ville tape, eller tok sitt liv på en gruffull måte.

Men samuraien levde ikke i en evigvarende kamp. Han var mer enn en kriger. Han var den bistrer mannen i enkle, hjemmevevde klær som bekymret seg over årets risavling. Han var en lærd som studerte konfusianske og buddhistiske skrifter, og som skrev dikt med sikre penselstrøk. Han var aristokraten med en jaktfalk på armen, og teseremoni-mesteren som samlet på eldgamle teboller. Han var den unge jyplingen som brisket seg med sine to sverd og kostbare silkeklær. Og den evig blakke fyren som skyldte kjøpmennene penger, fordi byråkratlønnen ikke strakk til. Listen kan fortsette, han var dem alle, gjennom krig og fred. Japans historie er godt dokumentert i fortellinger, skrift og bilder, og han finnes overalt.

Samuraiene er kjent allerede fra Heian-perioden (784-1185), hvor de var livvakter ved keisers hoff. Ordet «samurai» betyr «å tjene», dette stammer herfra. På slutten av Heian-perioden førte spenninger innad i keiserhoffet til en konflikt der partene benyttet seg av krigere. Det hele toppet seg i en krig i årene 1180-1185 hvor to krigerklaner kjempet om makten. Seierherren ble belønnet med tittelen shogun, som var en militær leder, med tilholdssted i Kamakura. Administrasjonen kaltes et shogunat, eller *bakufu*, som kan oversettes til «telt-regjering».

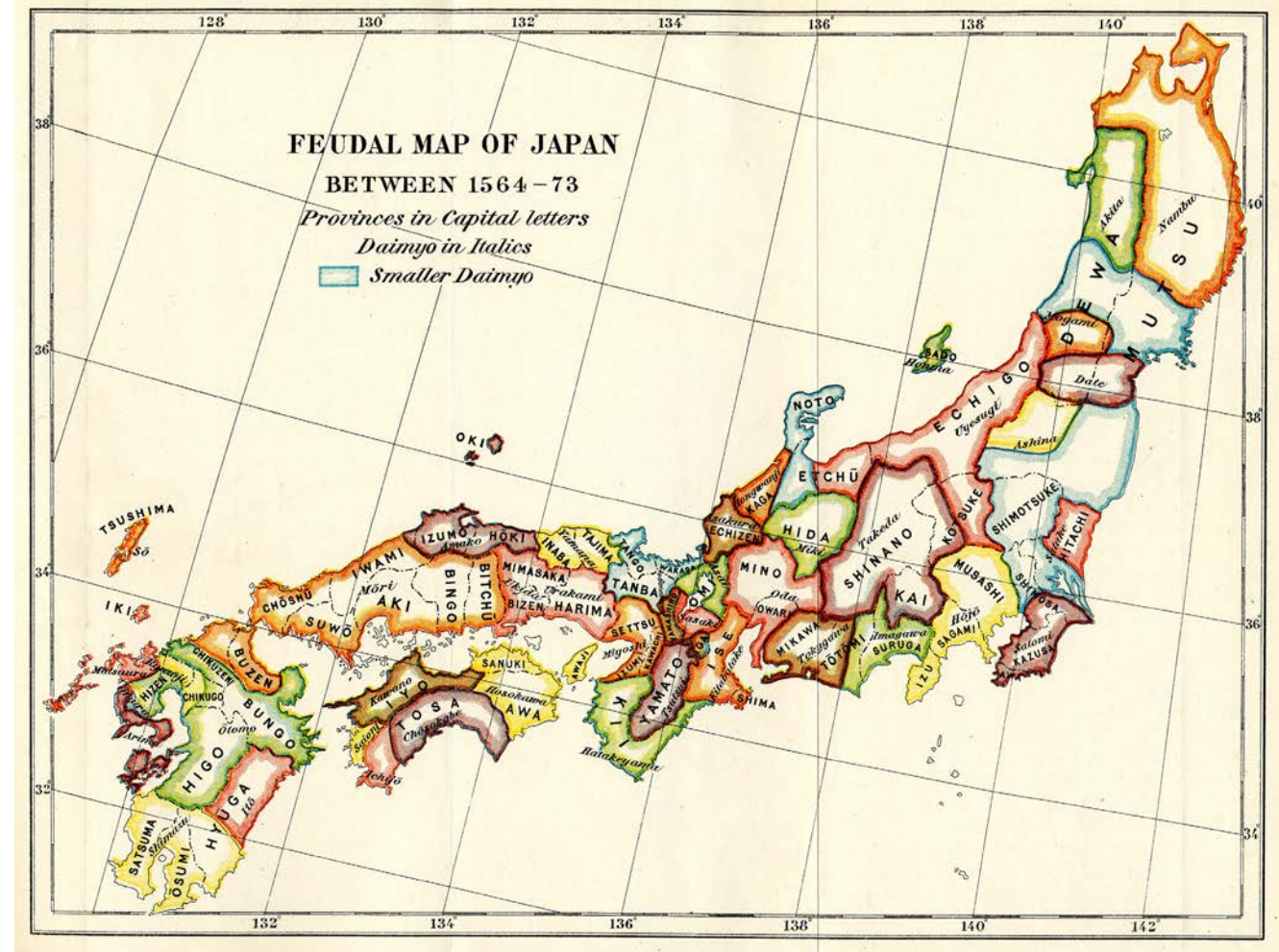
Samurai!

Who was he, the legendary samurai through 1000 years of Japanese history? Was he the mounted warrior who charged towards the enemy, fired an arrow and galloped back to his comrades, yelling in excitement? Was he the lethal warrior with blood up to his elbows, and a cut-off head in each hand? Was he the armour-clad figure clashing his sword in combat with terrible force, or the scheming opportunist who changed side during a battle?

This was the samurai. He was a skilled and specialized warrior, who from a little boy was trained at climbing, horse riding and swimming, and to fight with different weapons – and without. He learned loyalty to his friends, to fulfil his duties to his superiors, to be ruthless in war and fight until death. He held pride and honour in high esteem. Therefore, the samurai was also the brave and dignified man, who wrote a death poem before entering a battle he knew he would lose, or took his life in the most horrifying manner.

But the samurai did not live in a world of continuous war. He was more than a warrior. He was also the austere man in simple, homespun clothes worrying about the rice crop. He was a scholar who studied Confucian and Buddhist texts and wrote poems with bold brush strokes. He was the aristocrat with a hunting falcon on his arm, and the tea ceremony master who collected ancient tea bowls. He was also the cocky young man who flaunted his two swords and expensive silk clothes, and the constantly broke fellow who owed money to all the merchants, because the salary for his little bureaucrat job was too meagre. The list can continue, he was them all, through war and peace. Japan's history is well documented in stories, writing and images, and he is everywhere.

The samurai are known from the Heian Period (784-1185), as guards at the emperor's court. The word «samurai» originated here, meaning «to serve». Towards the end of the Heian Period tension within the emperor's court resulted in a war between 1180 to 1185 where two warrior clans fought for power. The victor was given the title shogun, a military leader, with Kamakura as his place of residence. The administration was called a shogunate, or bakufu, which translates to "tent government".

Kart / Map: Wikimedia Commons

Nå ble samuraiene organisert i et nettverk med Kamakura som et nav. De fikk ansvaret for å innhente tributtbetalinger fra landsbyer rundt om i landet, og tok en del av avlingen for sine tjenester. Etter en langvarig kamp mellom rivaler ble shogunen kastet i 1333. Keiseren overtok makten og dannet regjering. Allerede tre år etter ble regjeringen veltet, og Ashikaga-shogunatet oppsto.

Tre fjerdedeler av Japan er dekket av fjell og skog, så de flate, fruktbare slettene ved kysten var verdifulle. Utover på 1400-tallet eide mektige lensherrer, daimyo, store eiendommer her. Landet hadde ingen faste grenser, en daimyo eide hva han kunne forsvare. Derfor trengte de krigere, og dannet egne hærer av samurai til beskyttelse. Det kunne oppstå et sterkt og hierarkisk forhold mellom en samurai og hans daimyo. Samuraien måtte være klar til å stille i kamp, og sverge troskap til døden. Til gjengjeld kunne han få tildelt land, og være både bonde og kriger, alt etter

Now the samurai were organized in a network with Kamakura as the hub. They fetched tribute payment from villages around the country and kept some of the crop in return for their services. In 1333 the shogun was toppled, and Kamakura destroyed. The emperor seized power and established a government. Just three years later the government was overthrown, and the Ashikaga shogunate took power.

Three quarters of Japan consist of mountains, hills, and woodland, so the fertile plains along the coast were valuable. In the 15th century mighty feudal lords, daimyo, owned vast estates. The land did not have set borders, a daimyo owned what he could defend. Therefore, he needed warriors, and built samurai armies for protection. Strong and hierarchic bond could be established between a samurai and his daimyo. The samurai had to be ready to fight and swear allegiance until death. In return he could be assigned some land, and be

behov. Arbeiderne under ham produserte mat, betalte skatter og utførte pliktarbeid, som for eksempel ulike håndverk.

Onin-krigen mellom 1467 og 1477 etterlot Ashikaga-shogunatet sterkt svekket og keiserbyen Kyoto i aske. I maktvakuemet som oppsto utnyttet mektige krigsherrer rundt i landet situasjonen. De samlet samuraihærer, og angrep naboer og rivaler og sikret seg nye landområder. Landet ble kastet ut i kriger som skulle vare i omtrent 130 år, Sengoku-perioden. Dette var en voldelig tid. Kjente krigsherrer utnevnt av shogunen kunne bli overvunnet av sterke oppkomlinger av lav byrd, og nye allianser oppsto. Den siste Ashikaga-shogunen ble avsatt og sendt i eksil. Samuraiene spilte en hovedrolle i denne perioden, og våpnene og rustningene var av ypperste klasse.

Gjennom allianser ble antallet fraksjoner redusert, til slutt sto to store igjen. De møttes i Slaget ved Sekigahara i år 1600, det største og mest avgjørende slaget i Japans historie, der to enorme hærer med over 80 000 krigere på hver side møttes på slagmarken. Trolig mistet 30 000 krigere livet i dette slaget, som markerer slutten på den urolige Sengoku-perioden, og starten på fred i et samlet Japan. Det ble også begynnelsen på Tokugawa-shogunatet, også kalt Edo-perioden, oppkalt etter den nye hovedstaden som ble shogunens hovedsete.

Nå kom en tid med fred, politisk stabilitet og økonomisk vekst. Shogunen styrte de største byene og omtrent en fjerdedel av landområdene, resten fordelte han mellom omkring 260 lensherrer eller daimyo. Hver kunne bare ha en borg i sitt len, de andre måtte rives. For å holde lensherrene under kontroll krevde shogunen at de måtte veksle mellom å bo i Edo og i sitt len. Familien måtte bo i Edo, de var praktisk talt shogunens gisler. Daimyo med felles grenser var sjelden i sine len samtidig, og kunne derfor hverken krige eller lage sammenvergelses. På reisene mellom Edo og lenet viste daimyoen frem sin rikdom. Det var samuraier i all sin prakt, hester og bærestoler, og tjenere som bar på vakre gjenstander. Følget kunne telle alt fra noen hundre til mange tusen mennesker. De spiste og overnattet ved skysstasjoner langs hovedveiene, i ukesvis. Dette var en kostbar affære, og kombinert med å opprettholde to store husholdninger hadde ikke lensherren råd til å gå til krig.

both a farmer and a warrior, as required.

The Onin War between 1467 and 1477 exhausted the shogunate and left the emperor's city Kyoto in ashes. Lack of political authority gave rise to powerful daimyo exploiting the situation. They built samurai armies and attacked neighbours and rivals to gain more land. The country was thrown into wars which were to last for about 130 years, the Sengoku Period. These were violent times. Famous daimyo appointed by the shogun could be defeated by unknown upstarts, and new coalitions were formed. The Ashikaga shogun was toppled and sent into exile. The samurai played an essential role during this period, and their weapons and armours were top class.

Through alliances the number of factions were reduced and, in the end, only two remained. They met at the Sekigahara Battle in 1600, in the largest and most decisive battle in Japan's history, where two enormous armies with over 80,000 combatants on each side met on the battlefield. Possibly 30,000 people lost their lives in the battle, which marked the end of the Sengoku Period, and the beginning of a united Japan. This was also the start of the Tokugawa shogunate, known as the Edo Period, named after the new capital which became the shogun's seat of power.

Now came a time of peace, political stability, and economic growth. The shogun ruled the largest towns and about a quarter of the country and divided the rest between around 260 daimyo. Each could keep only one castle in his domain, the others were torn down. To keep the daimyo under his control the shogun introduced alternate residence and demanded that they live every other year in Edo. The family had to live in Edo and were practically the shogun's hostages. Daimyo with bordering domains were rarely there at the same time and were thus prevented from fighting among themselves or conspiring to war on others. Travelling between Edo and his domain gave the daimyo a chance to display his wealth; samurai in all their finery, horses, palanquins, and servants carrying beautiful objects. The procession could number a few hundred to several thousand people. They all had to be housed and fed in lodgings along the main roads for weeks at a time. This was a costly affair, combined with the expenses of keeping two large households. The daimyo could

I 1588 hadde «den store sverdjakten» blitt iverksatt for å kontrollere samuraiene. De fikk velge: skulle de eie land, måtte de gi fra seg sverdet, og dermed statusen sin. Beholdt de sverdet, måtte de oppgi eiendommen. Så nå kunne de ikke gjøre opprør. Samuraiene hadde ikke ris - eller økonomi- til det. Bøndene kunne heller ikke, de hadde ikke lenger våpen.

Daimyo tok jorden fra samuraier som valgte sverdet og tvangsflyttet dem til borgbyene for å tjenestegjøre der. Kjøpmenn, håndverkere og landarbeidere uten jord fulgte etter. Samuraiene mottok lønn i form av ris for sine tjenester som byråkrater og embedsmenn. De var nå en egen samfunnsklasse med arvelige privilegier, og omfattet omtrent syv prosent av befolkningen, mellom 1,5 og 2 millioner mennesker. De var en elite, og det ble sagt at deres funksjon var «å styre samfunnet slik hodet styrer kroppen.» I år 1700 var Edo verdens største by, med en million innbyggere. Japan hadde 30 millioner innbyggere, det var mer enn England, Frankrike og Tyskland – til sammen!

I denne fredstiden måtte en samurai fremdeles kunne stille i krig, med hester, utstyr og folk. Men med jobb og fast lønn ble tanken på krig etter hvert fjern. Den velstående samuraien fikk fritid og gode muligheter til å bruke den. Falkejakt var populært, No-teateret og sumo-arenaen likeså. Han dro på utflukter ut i naturen og i hager under kirsebærblomstringen. Han reiste til templer ved religiøse høytider. God mat og drikke, musikk og vakre kvinner til underholdning og forlystelse fant han i gledeskvarterene. Den kultiverte samuraien grep til penselen og fordypet seg i kalligrafi og malekunst. Han skrev poesi, studerte filosofi, drev med blomsterarrangement og teseremoni.

Tallrike samuraier har satt spor etter seg i Japans historie, og kulturen har etterlatt seg en enorm og rik arv i form av gjenstander, litteratur, kunst og identitet. Men først og fremst lever han videre i folks bevissthet i dag, som den fryktinngytende og spektakulære krigeren han var.

no longer afford to go to war.

In 1588 «the great sword hunt» had taken place to keep the samurai under control. They could choose: if they wanted to farm their land, they had to surrender their sword – and their samurai status. If they kept the sword, they had to leave the land. Now rebellion was out of the question. The samurai had no rice – or economy for it, and the farmers no longer had weapons. The daimyo confiscated the land from samurai who chose the sword, and forcibly moved them to the castle towns to serve them there. The samurai received salary in the form of rice in return for their services as officials and civil servants. They were now a social class with hereditary privileges, an elite of around seven percent of the population. It was said that the samurai were “to rule the society the way the head rules the body”. In 1700 Edo was the largest city in the world, with a million inhabitants. Japan had close to 30 million citizens, which was more than England, France, and Germany put together!

In these times of peace, a samurai still had to be prepared to go to war with equipment, horses, and men. But now that he was a paid civil servant, the idea of war became distant. The affluent samurai had free time and good means to spend it. Falconry was popular, as were visits to the sumo ground and the Noh theatre. He visited scenic spots and gardens during cherry blossom time, and temples on religious holidays. Good food, drink and music could be found in the cities' pleasure districts, where he also could be entertained by beautiful women. The cultured samurai took up his paint brush and immersed himself in calligraphy and painting. He wrote poetry, studied philosophy, and practised flower-arranging and the tea ceremony.

Many samurai have left their marks in the history of Japan, and the samurai culture has left an enormous and rich legacy in the form of artifacts, stories, art, and identity. But first and foremost, it is as the terrifying and magnificent warrior that he lives on in many people's imagination today.

Rustningen
The suit of armour

Rustningen var en av samuraiens aller viktigste eiendeler. Han brukte den i krig som beskyttelse, i fredstid for å vise sin status.

Japanske rustninger var helt fra 1000-tallet etter vår tidsregning satt sammen av mindre deler. De fant sin endelige utforming tidlig i Sengoku-perioden, på slutten av 1400-tallet, da etterspørselen etter rustninger var enorm. Fra da til de gikk ut av bruk rundt 1870 skjedde det bare mindre endringer.

Det som kjennetegner rustningen er at den er bygget opp av mindre plater som holdes sammen med flate bånd av silke eller lær. Båndene med forskjellige farger monteres på en kunstferdig måte, og gjør rustningen svært fargerik. Fargene hadde ingen bestemt betydning, men kjente klaner kunne ha sin egen fargekombinasjon.

Rustningens hoveddeler er hjelm, maske, kyrass (bryst- og ryggplate), skjørt, skulderbeskyttelse, ermer og leggskinner. I tillegg har kyrasset lårbeskyttelse i fem til åtte deler. Bortsett fra bryst- og ryggplaten som kan være hele jernplater er delene sammensatt av lameller. Det er tynne stål- eller jernplater, lakkert først og fremst som beskyttelse mot fuktighet. Ermene og leggbeskyttelsen har ofte ringbrynje. Dette gir rustningene stor fleksibilitet, mye mer enn hva europeiske rustninger kunne tilby.

Det kan nevnes at europeiske rustninger ble sett på som meget eksotisk, og japanske rustningsmeder inkorporerte elementer herfra, spesielt til deler som brystplate og hjelm.

Fordi det ikke skjedde noen vesentlig endring over tid ble hoveddelene som hjelmbolle, maske og brystplate brukt om og om igjen. De beste smedene i slutten av Sengoku-perioden hadde lagd hjelmer og rustninger som hadde vist i praksis at de dugde, dessuten ga det status å benytte noe fra en kjent ane.

I Edo-perioden, fra begynnelsen av 1600-tallet til 1867, ble rustninger bare benyttet til opptog og parader. De fikk nå stadig mer utsmykking, men det praktiske elementet forsvant aldri.

Armour was one of the samurai's most important possessions. In war times it protected him, in peace time it displayed his status.

From the 11th century the Japanese armour was composed of smaller elements. It found its final construction in the Sengoku Period, late 15th century, when the demand for armour was enormous. From then on and until armour went out of use around 1870 only minor changes took place.

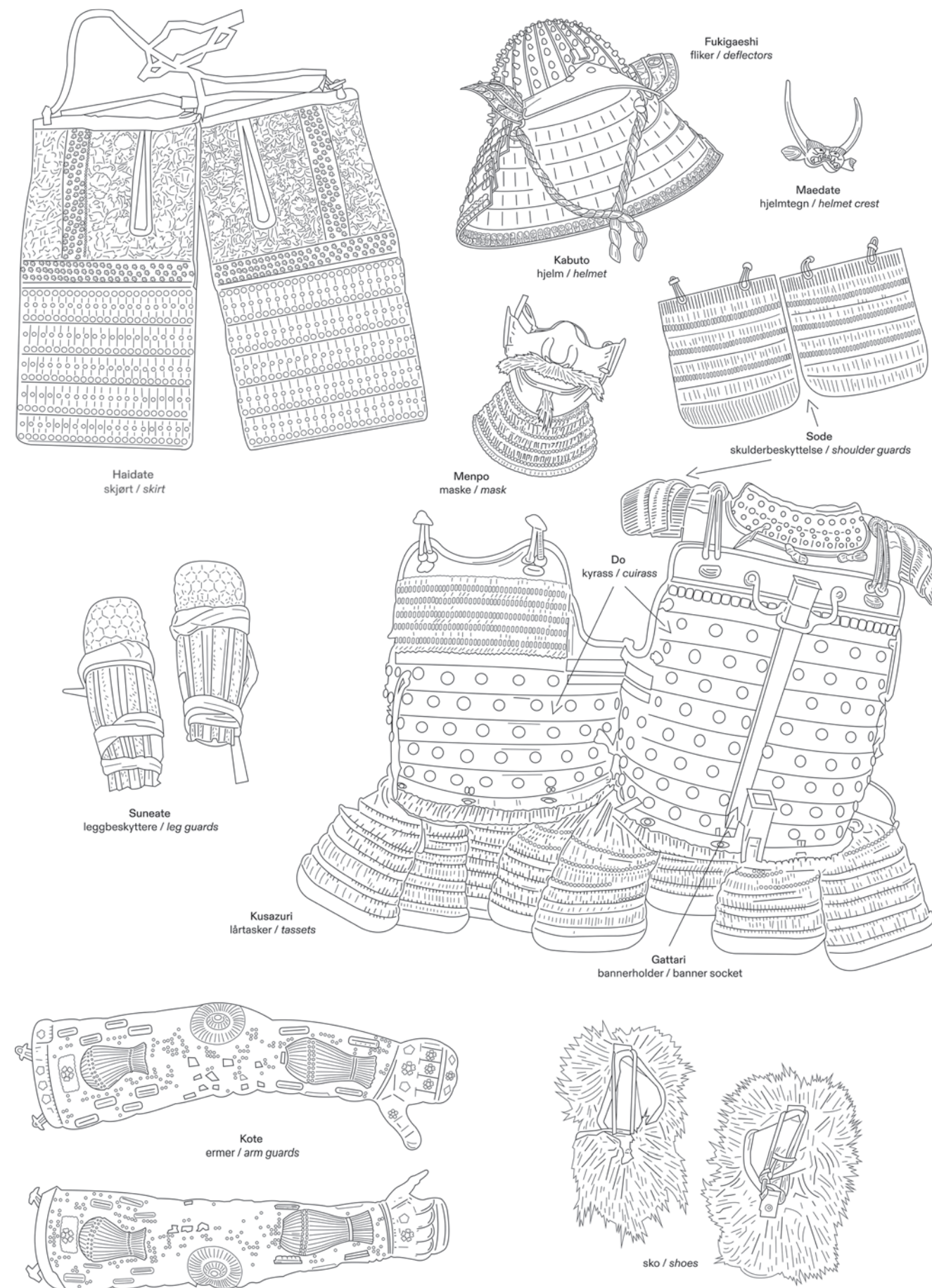
What distinguishes the Japanese armour is that all main components are made from small plates tied together with flat cords of silk or leather. The silk cords can have different colours, so a suit of armour can be very colourful. The colours usually had no significance, but distinguished clans could have specific colour combinations.

The main components of a suit of armour are helmet, mask, cuirass (breast and backplate) thigh protection (tassets), skirt, shoulder guards, arm protection and leg protection. Apart from the breast and backplate which may be a one-piece iron plate, the other components are made from lamellae. Arm and leg protection often have chain mail. This construction gives the armour great flexibility, as opposed to its European counterparts.

It should be mentioned that elements of European armour were seen as exotic and Japanese armourers would incorporate them, especially helmets and breastplates.

As the armour saw few changes over time, the main parts could be used over and over again. It was a general view that the armourers of the Sengoku Period were the best, judged by helmets and other parts from that period. Besides, to use something from a famous ancestor gave status.

In the Edo Period, from 1600 to 1867, armours were only used for parades. Now the decorative elements became even more important, but the practical aspect never disappeared.

Denne rustningen er sammensatt av deler fra minst tre forskjellige rustninger, hjelmen fra en, masken fra en annen og det øvrige fra en eller to andre igjen. Delene passer godt sammen og rustningen kan ha vært benyttet slik den er nå.

Hjelmen er rød, og laget av tolv plater. I fronten har den et hjelmtegn, *maedate*, i form av to flate horn, *kuwagata*, av gullmalt tre. Foret er intakt slik at det ikke er mulig å se etter en signatur. Masken har et sint ansiktsuttrykk, *ressei-men*, med mustasje og fippskjegg av hestehår.

Øvrige deler av rustningen har svartlakkerte jerdeler og mørkeblå lisser. Den består av kyrass, skjørt, skulderbeskyttere, ermer og leggbeskyttere, de to siste av metallplater og ringbrynje montert på silkebrokade.

1800-tallet
UEM 40680

This armour is made up of parts from at least three different suits of armours; the helmet from one, the mask from another and the remaining parts from one or two other armours. The components match well and the armour may have been used in its present state.

*The helmet is made of twelve plates, in the front it has a helmet crest of two flat horns, *kuwagata*, of gold painted wood. The lining is intact, so it is not possible to look for a signature. There is a mask with a fierce expression, *ressei-men*, with a moustache and a goatee beard made of horsehair.*

The other components of the armour have black lacquered iron parts and dark blue laces. It consists of cuirass, skirt, shoulder defences, arm defences and leg defences, the two latter of metal plate and chain mail, mounted on silk brocade.

*19th century
UEM 40680*

Det som utmerker seg ved denne rustningen er hjelmen, den er usignert, men av god kvalitet. Den har nok opprinnelig ikke hørt sammen med det øvrige, og den har heller ingen maske.

Den har 16 plater med en liten ribbe, såkalt *sujibachi* og er montert i *so-fukurin* stil, det vil si at alle ribber er dekket av messing og har en messingplate nederst. Dette er vanligvis et tegn på et tidlig arbeide, og kan dateres til 1500–1600-tallet. Den har et hjelmtegn, *maedate*, i form av et bøffelhode av tre med horn og store ører.

På den utsvingte delen foran på nakkeskjermen har den forgylte familieemblemer, *mon*, i form av blåregnblomster, *fuji*. Alle øvrige deler er lakkert skarpt røde og bundet sammen med mørkeblå lisser.

1800-tallet
Hjelm 1500-1600-tallet
UEM40681

What characterizes this armour is the helmet, it is unsigned, but of good quality. It has probably not been a part of the armour from the beginning, and has no mask.

It has 16 plates with a flange, so called sujibachi and is mounted in so-fukurin style, which means that all the flanges are covered in brass and have a brass plate at the base. This feature is normally considered to be a sign of age, that is 16-17th century. It has a helmet crest, maedate, in the shape of a wooden buffalo head with horns and large ears.

The deflectors on the front of the neck guard carry gilt family devices, mon, in the shape of wisteria flowers, fuji. All other metal parts of the armour are lacquered bright red and bound together with dark blue laces.

*19th century
Helmet 16th–17th century
UEM40681*

Hjelmen på denne rustningen utmerker seg ved sin konstruksjon. Den består av 32 plater som hver har 13 gjennomgående nagler som stikker ut og har en blomsterformet skive nederst. Dette kalles *hoshibachi*, det vil si hjelmbolle med stjerner.

Naglene var først og fremst dekorative, men ga også en viss forsterkning. På de utbøyde delene av nakkebeskyttelsen er det forgylte våpenmerker, *mon*, i form av fire kvadrater. I pannen er et hjelmtegn i form av en hare sett forfra. Den er forgylt og har røde øyne. Haren var i Japan et symbol på å kunne komme raskt inn i kampen, og på å være i stand til å få mange barn. Maske med et sint utseende, *ressei-men*, med en stor mustasje av dyrehår.

Resten av rustningen består av kyrass, skjørt, skuldrebeskyttelse, ermer og leggbeskyttelse. Alt er lakkert brunt og bundet sammen med mørkeblå lisser satt i par. Ermer og leggbeskyttelse har ringbrynje og er montert på brokade.

På hendene er samme våpenmerke som på hjelmen. Dette kalles *shitsume*, det vil si «fire øyne» og ble benyttet av flere samurai-familier, noen av dem av daimyo-rang.

Kassen rustningen sitter på ble brukt til å transportere rustningsdelene. Den hører til denne rustningen og bærer samme *mon*.

1800-tallet
UEM41987

The helmet of this armour stands out with its construction. It consists of 32 plates, each have 13 rivets that stand out and have flower shaped washers at the base. This is called hoshibachi, which translates to helmet bowl with stars.

The rivets were mainly for decorative purposes, but also gave a certain reinforcement. On the deflectors on the neck guard there are gilt family devices, mon, in the shape of four squares. The helmet crest in front, maedate, in the shape of a gilt hare with red eyes. In Japan the hare was a symbol of speed into battle and the ability to have many children. There is a mask with a fierce expression, ressei-men, with a large moustache made of animal hair.

The remaining parts of the armour are cuirass, skirt, shoulder guards, arm defences and leg defences, all lacquered brown and bound with dark blue laces set in pairs. Arm defences and leg defences are made from plates and chain mail, mounted on brocade.

The hands have the same mon as the helmet. This is called shitsume, «four eyes» and was used by several samurai families, some of them of daimyo rank.

The box was used for transporting the armour. It belongs to the armour and carries the same mon.

19th century
UEM41987

Denne rustningen har en meget fin hjelm bygget opp av 64 plater. Hver av dem har 26 gjennomgående og utstikkende nagler, noe som er dekorativt, men også gir en viss forsterkning.

I fronten er et hjelmtegn av messing i form av en sirkel som er bredere nederst, den symboliserer sol og måne. På de utbøyde flikene av nakkeskjermen er det inngravert et lite våpenmerke, *mon*, i form av et komma i en sirkel. Masken har et sint ansiktsuttrykk, *ressei-men*, med en stor bart og et lite fippskjegg og åpen munn med forsølvede tenner.

Både hjelmen og flere deler av rustningen er lakkert røde og bundet sammen med hvite lisser. Skulderbeskyttelsen, halsbeskyttelsen og delene som henger ned fra kyrasset er lakkert i gull og har røde lisser. Røde rustninger var et kjennetegn for li-klanen som ble kalt «de røde djevler», men ble også benyttet av andre.

Rustningen består av kyrass, skjørt, skulderbeskyttelse, ermer og leggbeskyttelse, de to siste montert med ringbrynje på brokade.

1800-tallet
Hjelm 1500–1600 tallet
UEM18238

This armour has a very good helmet built from 64 plates. Each have 26 piercing and protruding rivets, a decorative feature which also have a somewhat strengthening effect.

*At the front the helmet crest of brass is in the shape of a circle, wider at the base, representing the sun and the moon. The deflectors of the neck guard carries a small engraved heraldic device, *mon*, in the shape of a comma in a circle. There is a mask with a fierce expression, *ressei-men*, with a large moustache and a small goatee beard and an open mouth with silvered teeth.*

Both the helmet and several parts of the armour are lacquered red and bound with white laces. The shoulder guard, throat guard and the tassets hanging from the cuirass are lacquered gold and have red laces. Red armours were a symbol for the li clan, but were also used by others.

The armour consists of cuirass, skirt, shoulder guards, arm defences and leg defences, the two latter mounted with chain mail on brocade.

19th century
Helmet 16th–17th century
UEM18238

Denne rustningen var en gave til Roald Amundsen da han besøkte Japan i 1927. Han donerte den til Historisk museum samme år.

Hjelmbollen er av 24 plater, platene er forsølvet eller brunert, tre og tre sammen. De forsølvete platene har pilformete beslag av messing. Rundt bollen er det plassert fire forgylte ornamenter jevnt fordelt, hver med to våpenmerker, *mon*. Den avrundede skjermen er kledd med blått, mønstret skinn. Midt foran er en gjennombrutt og forgylt holder for to stiliserte sigder i messing, *kuwagata*, og et hjelmmerke, *maedate*, i form av et blad av malt og forgylt tre. Nakkeskjermen er av fem lameller, den øverste er bøyd ut og tilbake i to fliker, *fukigaeshi*. Den er i likhet med skjermen kledd med skinn og har to store, forgylte våpenmerker, *mon*, i form av to aprikosblomstblader satt mot hverandre. Hjelmen er signert innvendig med sju tegn, UNHAN HARUTA MURAJI KAZUHISA.

Masken er av jern med et glatt ansikt, *ryubu-men*, med et nesestykke som kan tas av, og en stor mustasje av dyrehår. Masken er rødglansert innvendig og har halsbeskyttelse av tre lameller.

Kyrasset består av en bryst- og ryggplate. Det er av *mogami-do* type som betyr at det er hengslet på venstre side og åpner på høyre. Resten av rustningen består av skjørt, skulderbeskyttelse, ermer og leggbeskyttelse. De to siste består av plater og ringbrynje montert på brokade.

Alle metallplater, med unntak av hjelmbollen, er lakkert i mørkt brunt, alle lisser er gule eller teglsteinsfargede.

Hjelmsmeden Kazuhisa var aktiv i Izumo-provinsen på 1700-tallet og var offisiell rustningsmed i Matsue. *Mon*'et av to aprikosblomster kalles *anzu mon* og ble benyttet av en rekke samurai-familier, den mest prominente var Nabeshima som var *daimyo* flere steder i Hizen.

1800-tallet
UEM30572

This armour was a gift to Roald Amundsen when he visited Japan in 1927. He donated it to Historisk museum the same year.

The helmet bowl is of 24 plates, the plates silvered or browned three and three alternatively, the silvered ones have arrow shaped brass ornaments. Around the bowl, equally spaced, four gilt ornaments, each with two heraldic devices, mon. The rounded peak is covered in blue, patterned leather. In the front there is a gilt and pierced holder for two stylised brass scythes, kuwagata, and a crest in the shape of a wooden painted and gilt leaf. Neck guard of five lamellae, the upper one turned out into deflectors, fukigaeshi, which like the peak is covered in blue leather and has two large gilt heraldic devices, mon, in the shape of two confronted petals of apricot blossoms. The helmet bowl is signed on the inside UNHAN HARUTA MURAJI KAZUHISA.

The iron mask has a calm expression, ryubu-men, with a large moustache of animal hair. It is lacquered red on the inside and has a throat guard of three lamellae.

The cuirass is of mogami-do type, hinged on the left-hand side and has hanging tassets. The other parts of the armour consist of skirt, shoulder guards, arm defences and leg defences. The two latter are of plates and chain mail mounted on brocade.

All metal parts, except for the helmet bowl, are lacquered dark brown, all laces are teal coloured.

The armourer Kazuhisa was active in the Izumo Province in the 18th century and was an official armourer in Matsue. The mon of two apricot blossoms is called anzu mon and was used by several samurai families, the most prominent being Nabeshima who were daimyo several places in Hizen.

19th century
UEM30572

Denne rustningen er enhetlig og av god kvalitet.

Hjelmen er av 12 plater, lakkert i en rustfarge. Den er signert innvendig på bakre plate HARUTA MITSU., det siste tegnet er dekket av foret. På de utbøyde flikene av nakkeskjermen er våpenmerker, *mon*, i form av et trefliket eikeblad i en sirkel. Foran på hjelmen er et hjelmtegn, *maedate*, i form av et djevelhode med hoggetenner i sølv. Maske med et sint ansiktsuttrykk, *ressei-men*.

Resten av rustningen består av kyrass, skjørt, skulderbeskyttelse, ermer og leggbeskyttelse. De to siste med ringbrynje og montert på grønn og gylden brokade. Underarmene har plater med drevet dekor av bambus, og applikerte dekorasjoner av blomster og våpenmerker, de samme som på hjelmen. Det ene ermet er signert NOBUTADA SAKU, laget av Nobutada.

Hjelmsignaturen er antagelig Haruta Mitsusada, en rustningsmed som var aktiv på slutten av 1600-tallet. Våpenmerket er for klanen Abe som var daimyo over Okabe i Musashi.

1800-tallet
UEM18239

This armour is homogenous and of good quality.

The helmet consists of 12 plates, lacquered in rust colour. It is signed on the inside on the rear plate HARUTA MITSU..., the last character is covered by the lining. On the deflectors of the neck guard there are heraldic devices, mon, in the shape of an oak leaf in a circle. On the peak a helmet crest in the shape of a devil's head with silver fangs. The mask has a fierce expression, ressei-men.

The other components of the armour are cuirass, skirt, shoulder guards, arm defences and leg defences, the two latter with chain mail and mounted on green and golden brocade. The underarms have plates embossed with bamboo and applied decorations of leaves and mon, the same mon as on the helmet. One of the arms is signed NOBUTADA SAKU, made by Nobutada.

The signature is probably Harua Mitsusada, an armourer who was active by the end of the 17th century. The mon is that of the Abe clan, daimyo of Okabe in Musashi.

19th century
UEM18239

Denne rustningen karakteriseres av gjennomgående høy kvalitet, både i materialer og utførelse. Den viser klar europeisk påvirkning.

Hjelmen av 62 plater med ribber er brunert, det vil si behandlet i en kontrollert rustprosess. Den er signert JOSHU JU (innbygger av Joshu) SAOTOME IYECHIKA. Den har et hjelmtegn av messing som viser to stiliserte sigder og har på nakkeskjermens utbøyde fliker våpenmerker, *mon*, i form av en rund plate omgitt av fem mindre plater. Masken har et sint uttrykk, *ressei-men*, med mustasje av hestehår.

Kyrasset er laget av fem plater som er hengslet sammen, der hvor platene møtes er det arabeskeformede beslag som har sølvinnlegg av ranker og små våpenmerker. Disse er delvis samme merke som på hjelmen og delvis et merke med en vannplante, *omodaka*. Disse to *mon*'ene går igjen over hele rustningen.

Lårbeskyttelsen er ikke som vanlig hengende fast i kyrasset, men er festet med stropper og knapper. Resten av rustningen består av skulderbeskyttelse, skjørt, ermer og leggbeskyttelse. Ermene er spesielle, på overarmene er det beslag i form av flaskegresskar. Et av disse har et hengslet lokk og under dette en forgylt boks, antagelig til medisiner eller amuletter.

Saotome Iyechika var en kjent rustningsmed i Hitachi på 1600-tallet. De to *mon*'ene benyttes av flere klaner, kombinert som her står de antagelig for Matsudaira som var slektsmessig sterkt forbundet med Tokugawa. Oppfinnelsen av den hengslete boksen på ermet tilskrives den berømte rustningsmeden Noguchi Zesai.

1800-tallet
UEM18240

This suit of armour is characterized by high quality, both in the materials used and by its workmanship. It shows a clear European influence.

*The helmet of 62 plates with flanges is browned, which means it has rusted in a controlled process. It is signed JOSHU JU (inhabitant of Joshu) SAOTOME IYECHIKA. It has a brass helmet crest showing two scythes and on the deflectors of the neck guard heraldic devices, *mon*, in the shape of a round disc surrounded by five smaller discs. There is a mask with a fierce expression, *ressei-men*, with a moustache of horse's hair.*

*The cuirass consists of five plates hinged together, with arabesque shaped mounts with silver inlay of tendrils and small heraldic devices. These are partly the same as those on the helmet and partly showing an aquatic plant, *omodaka*. The two *mon* are also found on different parts of the armour.*

The tassets are not, as usually found, fixed to the cuirass, but fastened by a system of straps and buttons. The remaining parts of the armour are shoulder guards, skirt, arm defences and leg defences. The arm defences are special; on the upper arms they have gourd shaped plates. One of them has a hinged lid, covering a gilt box, probably for medicines or amulets.

*Saotome Iyechika was a well-known armourer in Hitachi in the 17th century. The two *mon* are both used by a number of clans, in the combination shown here they probably represent the Matsudaira which were familywise closely connected with the Tokugawa. The invention of the box on the arm is attributed to the famous armourer Noguchi Zesai.*

19th century
UEM18240

På denne rustningen er alle metallplater brunert med en kontrollert forrustning. Alle lisser er i en kombinasjon av flere blåfarger og rødt.

Hjelmen er satt sammen av 36 plater med ribber, *sujibachi*, og signert MYOCHIN KI MUNENAGA. På den kraftige skyggen er det en holder med et hjelmtegn, *maedate*, i form av en forgylt drage av tre. På nakkeskjermens fliker er det familiemerker, *mon*, i messing, de er formet i en trekant omgitt av en ramme i en sekskant. Masken har et sint uttrykk, dette kalles *ressei-men*. Den har en stor mustasje.

Kyrasset er laget i fem deler, *sendai-do*. Fra stroppene over skulderen henger to bladformede plater til beskyttelse av knutene, med samme *mon* som hjelmen. Bakplaten har en stor forgylt ring. Festet til kyrasset er det beskyttelse for lårene i seks deler. Ellers består rustningen av skulderbeskyttere, skjørt, ermer og leggbeskyttere, de to siste er laget av plater og ringbrynje og er montert på blå brokade.

Til rustningen hører et par halvhøye støvler med myke skaft, og kraftige såler og overlær.

Munenaga var en høyt rangert smed. *Mon*'et har ikke latt seg identifisere.

1800-tallet
UEM6233

All metal parts of this suit of armour are browned in a controlled rusting process. All laces are in a combination of several blue colors and red.

The helmet is made of 36 plates with flanges, sujibachi, and signed MYOCHIN KI MUNENAGA. On the powerful peak there is a bracket for a helmet crest, maedate, in the shape of a gilt wooden dragon. On the deflectors of the neckguard there are brass heraldic devices, mon, in the shape of a triangle framed in a hexagon. The mask has a fierce expression, ressei-men, with a large moustache.

The cuirass is made of five parts, this is called sendai-do. Two leaf-shaped plates for the protection of the knots hang from the straps across the shoulders, they have the same mon as the helmet. The back plate has a large, gilt ring. Tassets hang from the cuirass in six parts. The other parts of this armour are shoulder guards, skirt, arm defences and leg defences, the two latter constructed of plates and chain mail and mounted on brocade.

The armour includes a pair of half-length boots with soft upper parts and thick soles.

Munenaga was a highly ranked armourer. The mon has not been identified.

19th century
UEM6233

Denne rustningen er laget for en gutt og er en tro kopi av rustninger for voksne. Det var vanlig at velstående samuraifamilier fikk laget slike rustninger til sønnene når de var 10–12 år gamle.

Hjelmbollen er laget av tynn metallplate og på utsiden utformet slik at den ser ut til å være laget av 20 plater. Den er lakkert brun, skjermen har ranker i gull. I fronten er en drage av tre, malt og forgylt mellom to stiliserte sigder, *kuwagata*, av messing. Nakkeskjermen er av tre lameller. De to buede flikene, *fukegaeshi*, er løst montert på, ikke del av nakkeskjermen som normalt. De er brunlakkert og har et familie emblem, *mon*, i gull. Til hjelmen hører en maske av lakkert papp med sint uttrykk, den har halsbeskyttelse av to forgylte plater.

Kyrasset består av en brystplate og en ryggplate, hengslet på venstre side. Øverste del er lakkert brun med ranker i gull, resten består av lameller lakkert i gull og med røde lisser. Fra kyrasset henger lårbeskyttelse i seks deler. Skulderbeskyttelsen er relativt store plater, satt sammen av forgylte lameller. Armbeskyttelsen er av ringbrynje med forgylte plater over hendene. Skjørtet har forgylte plater og ringbrynje på blå- og brunmønstre silkebrokade. Leggbeskytterne er av tynne, profilerte plater, lakkert brune og med en stilisert løvemaske på toppen, alt montert på blå brokade.

1800-tallet
UEM 6235

This suit of armour is made for a boy and is an accurate copy of armours for adults. It was customary for samurai families of means to have such armours made for their sons when they reached the age of 10–12 years old.

*The helmet bowl is made of a thin metal plate which on the outside has been made to look like it is constructed of 20 plates. It is lacquered brown, the peak has gold tendrils painted on it. At the front there is a painted and gilt wooden dragon between two brass stylised scythes, *kuwagata*. The neck guard has three lamellae, The two curved parts, *fukegaeshi*, are attached separately from the neck guard. They are brown lacquered and have golden *mon*. The cardboard mask has a fierce expression, and a two-plate throat guard.*

The cuirass is made of a breast plate and a back plate, hinged on the left hand side, the upper part lacquered brown, the rest gold with red laces. Six tassets hang from the cuirass. The shoulder guards are relatively large. The skirt has gilt lamellae, the arm protections of chain mail has gilt plates covering the hands. The leg guards are made of thin profiled plates, lacquered brown and with a lion mask at the top, all mounted on blue brocade.

19th century
UEM 6235

Denne rustningen er laget på 1800-tallet i tidligere stil, det vil si fra 12-1300-tallet. En slik renesanse ble vanlig fra 1750 og fremover, ofte med bruk av eldre komponenter. Alle metalleder, med unntak av hjelmbollen og masken, er forgylt eller lakkert i gull, alle lisser er røde og knyttet tett.

Hjelmbollen er stor og laget av 24 plater, disse er delvis kledd med forgylt messing og delvis med store nagler. Den har en gjennombrutt holder for to stiliserte sigder, *kuwagata*, og et sverd i midten som hjelmtegn, *maedate*. To av lamellene på nakkeskjermen er svingt opp og ut, de er skinnkledd og har store familiemerker, *mon*, i form av et kors i en sirkel. Masken er sortlakkert, med sint uttrykk, *ressei-men*. Maskens halsbeskytter og en ekstra halsbeskytter, *nodowa*, er begge dekorert med forgylte *mon*.

Kyrasset er delvis skinnkledd og delvis med lisser, og har to løvformede beslag til beskyttelse av skulderstroppene, også med *mon*, og det har åtte lårbeskyttere. De store skulderbeskytterne er et typisk tegn på gammel stil, skjørtet er i to deler. Ermer og leggbeskyttere av plater og ringbrynje er montert på gylden brokade, på hendene er det *mon*.

Mon'et på de forskjellige delene av rustningen tilhører Shimazu-klanen, daimyo over Satsuma, og en av de mektigste i Japan.

1800-tallet
Privat eie
PTN.G 03

This armour is made in the 19th century in an earlier style, that is 13th-14th century. A renaissance like this became commonplace from about 1750 onwards, often utilizing older components. All metal parts, except for the helmet bowl and the mask, are gilt or lacquered gold, all laces are red and tightly bound.

*The helmet bowl is large and made of 24 plates, these are partly covered in gilt brass and partly set with big rivets. It has a pierced holder for two stylised scythes, *kuwagata*, with a sword in the middle as a crest, *maedate*. Two of the lamellae in the neck guard are turned up into deflectors. They are leather clad and with large heraldic devices, *mon*, in the shape of a cross in a circle. The mask is black lacquered with a fierce expression, *ressei-men*. It has a throat guard and there is also another separate throat guard, *nodowa*, both are decorated with gilt *mon*.*

*The cuirass is partly leather clad and partly with laces and have two leaf-shaped ornaments for the protection of the knots on the shoulder straps, these also with *mon*. The cuirass has eight tassets. The shoulder guards are large, a typical feature of the old style, and there is a skirt in two parts. The arm defences and the leg defences are both of plates and chain mail and mounted on gold brocade. The hands carry *mon*.*

*The *mon* on the different parts of this armour is that of the Shimazu clan, daimyo of Satsuma, one of the most powerful clans in Japan.*

19th century
Private collection
PTN.G 03

Alle delene av denne rustningen er montert med tette, mørkeblå lisser. Metalldelene, med unntak av hjelmen og masken, er lakkert svarte.

Hjelmbollen er laget av 62 plater med ribber. En spesiell detalj er at naglene som holder platene sammen har synlige hoder som ikke er filt ned som vanlig, noe som bare ble gjort av smeder som var sikre på at de kunne produsere full symmetri, hvis ikke ville feilen umiddelbart bli sett av alle. Hjelmbollen er signert NAGAMICHI. I fronten som hjelmtegn, *maedate*, er et stort forgylt blad av vill ingefær, *aoi*, i fronten på nakkeskjermen et tilsvarende blad i gjennombrutt, forsølvet messing. Masken er med sint uttrykk, *ressei-men*, med bart av dyrehår.

Kyrasset av lameller har tette lisser, på brystplaten er to forgylte våpenmerker av tre *aoi*-blader satt i en ring. Kyrasset har syv nedhengende lårbeskyttere. Rustningen består ellers av skulderbeskyttere, skjørt, ermer og leggbeskyttere – de to siste av smale plater og ringbrynje, montert på gylden brokade.

Rustningen er utstyrt med en kommandostav med smale papirstimler, *saihai*, og en feltjakke, *jinbaori*, benyttet av høyere offiserer.

Nagamichi fra Myochin-familien var en høyt ansett smed i slutten av 1600-tallet. Tre *aoi*-blader i en sirkel er våpenet til Tokugawa, den mektigste klanen in Japan.

1800-tallet
Hjelm slutten av 1600-tallet
Privat eie
PTN. G 01

All parts of this suit of armour are mounted with dark blue laces. All the metal parts except the helmet and mask, are lacquered black.

*The helmet bowl is made of 62 plates with flanges. A special detail is that the rivets holding the plates together have visible heads, and not filed down as usual. This was only done by armourers who were certain they were able to achieve complete symmetry, or else their flaws would be easily spotted. The helmet bowl is signed NAGAMICHI. The helmet crest in front, *maedate*, is a large gilt leaf of wild ginger, *aoi*, at the front end of the neckguard there are two similar leaves in pierced, silvered brass. The mask has a fierce expression, *ressei-men*, with a moustache of animal hair.*

*The cuirass is made of lamellae with tight lacing, the breastplate has two gilt mounts in the shape of three *aoi*-leaves in a circle, and seven tassets. The suit also has shoulder guards, a skirt, arm defences and leg defences, the two latter are made of narrow plates and chain mail mounted on golden brocade.*

*The armour is equipped with a commander's baton with paper strips, *saihai*, and a field jacket, *jinbaori*, which was used by high-ranking officers.*

*Nagamichi was of the Myochin family and a highly ranked armourer by the end of the 17th century. Three *aoi*-leaves in a circle is the mon of the Tokugawa clan, the mightiest in Japan.*

19th century
Helmet end of 17th century
Private collection
PTN. G 01

På denne rustningen er alle metalledene av brunert jern, med unntak av platene i bryst og rygg som er lakkert svarte. Alle lisser er hvite med en avslutning av to røde rader på hver del.

Hjelmbollen av jern er lagd av 32 plater med oppstående kanter, *sujibachi*, og i fronten er en buet skjerm med feste for et hjelmtegn, *maedate*. Dette består av stiliserte hjortehorn i messing, mellom disse er en forsølvet buddhistisk juvel, *tama*. Hjelmen er signert innvendig MYOCHIN MUNEHIRO. På de utbøyde delene av nakkeskjermen er det forgylte våpenmerker, *mon*, i form av tre kommaformede nellikplanter i en sirkel. Masken er med sint uttrykk, *ressei-men*, med lange mustasjer og fippskjegg av dyrehår, signert som hjelmen.

Kyrasset har blått, mønstret skinn øverst, resten er små plater tett bundet sammen med lisser. På brystplaten er løvformede plater til beskyttelse av knutene på skulderstroppene, de er skinnkledde og har *mon*. Kyrasset har åtte nedhengende lårbeskyttere. Resten av rustningen består av skulderbeskyttere, skjørt, ermer med sekskantede jernplater øverst og smale plater nederst som i likhet med leggbeskytterne er satt sammen med ringbrynje og montert på grå og blå brokade.

En kommandobatong med papirstrimler, *saihai*, hører til rustningen, samt halvlange støvler og en transportkasse dekorert med to våpenmerker. Smeden Myochin Munehiro arbeidet på slutten av 1700-tallet og var en anerkjent smed. Våpenmerket ble benyttet av flere samurai-familier, en av dem med rang som daimyo.

Slutten av 1700-tallet
Privat eie
PTN. G 04

All metal parts on this armour are of browned iron, with the exception of the plates of the breast- and backplate which are lacquered black. All the laces are white with two rows of red laces on each component.

The helmet bowl is of 32 plates, it has a curved peak with a bracket for a crest, maedate. This is in the shape of stylised stag's antlers in brass, between these is a silvered Buddhistic jewel, tama. The bowl is signed on the inside MYOCHIN MUNEHIRO. The deflectors of the neck guard has heraldic devices, mon, in the shape of three comma-shaped clove plants in a circle. The mask has a fierce expression, ressei-men, with a long moustache and goatee beard of animal hair, it is signed like the helmet.

The cuirass has blue, patterned leather on the top, the rest consists of small plates tightly bound with laces. The breastplate has leaf-shaped plates for protection of the knots on the shoulder straps, they are leather clad and with mon. The cuirass has eight tassets. The other components of the armour are shoulder guards, skirt, and arm defences with hexagonal plates on the top, and narrow plates on the bottom. Like the leg guards they are made with chain mail and mounted on grey and blue brocade.

With the armour comes a box for transportation embellished with two mon. Myochin Munehiro was active at the end of the 18th century and a recognized armourer. The mon was used by several samurai families, one of them held daimyo rank.

*End of 18th century
Private collection
PTN. G 04*

Det som utmerker seg på denne rustningen er brystplaten av mørkt jern, applikert med en drage blant skyer, og de fargerike lissene i blått og rødt.

Hjelmbollen er av 62 plater med ribber, *sujibachi*, signert innvendig MYOCHIN NOBUIYE. Den har et hjelmtegn, *maedate*, i form av en mytisk løve, *shishi*, av tre. Maske med rolig ansiktsuttrykk, *ryubu-men*, og stor bart av dyrehår. Kyrasset er av jernplater, brystplaten har drevet dekor av en drage. Fra kyrasset henger syv rader med lårbeskyttere. Rustningen består ellers av skulderbeskyttere, skjørt, ermer og leggbeskyttere, de to siste av jernplater og ringbrynje montert på brokade.

Hjelmbollen synes å være fra 1500-tallet, men signaturen er sannsynligvis bare en attribusjon. Myochin Nobuiye var Japans mest berømte rustningsmed, han virket i første halvdel av 1500-tallet.

1700-tallet
Hjelm 1500-tallet
Privat eie
PTN. G 02

What catches the eye while seeing this armour is the breastplate of dark iron with a dragon among clouds, and the colourful laces of blue and red.

The helmet bowl is of 62 plates with flanges, signed on the inside MYOCHIN NOBUIYE. The front crest, maedate, is in the shape of a wooden mythical lion, shishi. The mask has a calm expression, ryubu-men, and a large mustache of animal hair.

The cuirass is of iron plates, the breastplate is embossed with a dragon. Seven tassets hang from the cuirass. The other components of the armour are shoulder guards, skirt, arm defences and leg defences, the two latter of iron plates and chain mail mounted on brocade.

The helmet bowl appears to be from the 16th century, but the signature is most likely only an attribution. Myochin Nobuiye was the most famous Japanese armourer, he was active in the first half of the 16th century.

18th century
Helmet 16th century
Private collection
PTN. G 02

Her er det utseendet som teller! Selv om denne rustningen på alle måter er funksjonell og ville kunne benyttes i en krig er det liten tvil om at eieren gjerne ville bli sett. Blankt, svart jern med mye forgylling og med fiolette og hvite lisser synes godt.

Hjelmen av 26 plater har forgylte, pilformete beslag, på skjermen er en holder for to stiliserte sigder, *kuwagata*, og mellom disse et hjelmtegn, *maedate*, i form av et tveegget sverd. På toppen troner en stor forgylt mytisk løve, en *shishi*. De utbøyde flikene av nakkeskjermen har eierens våpenmerke, en syreblomst med sverd mellom kronbladene. Masken har et sint uttrykk, *ressei-men*, og en lang mustasje av yakhår.

Øverst er kyrasset kledd med skinn og forsynt med våpenmerker, mens hoveddelen er svartlakkert og dekorert med en stor, forgylt *shishi* i relieff. Den er signert innvendig MYOCHIN MUNENAGA og er datert februar 1822. I tillegg, uvanlig nok, er den forsynt med en opplysning om hvem som har bestilt den, Oaizu Katsuguro, tydeligvis en selvbevisst mann. På kyrasset henger åtte lårbeskyttere. I tillegg har rustningen skulderbeskyttere, skjørt, ermer og leggbeskyttere av plater og ringbrynje montert på gylden brokade og lakkerte støvler med skaft av tykk brokade. En transportkasse med eierens våpenmerke følger med.

Rustningsmeden Munenaga tilhørte den kjente Myochin-familien og arbeidet i Mito i Hitachi-provinsen.

1822
Privat eie
PTN. G 06

Appearance is the focus here. Even if the armour is functional in every respect, and might be used in war, there is little doubt that the owner wanted to be seen. Black, shiny iron with a lot of gilding and purple and white laces show well.

The helmet bowl of 26 plates has gilt arrow shaped mounts. Its peak has a bracket for two stylized schytes, kuwagata, and between them a helmet crest, maedate, in the shape of a sword. A large gilt mythical lion, shishi, crowns the helmet. The neck guard deflectors bear the mon of the owner, an oxialis flower with swords between the petals. The mask has a fierce expression, ressei-men, and a long moustache of yak hair.

The upper part of the cuirass is clad in leather and has gilt mon, the main part is lacquered black and decorated with a large gilt applied shishi. The breastplate is signed on the inside MYOCHIN MUNENAGA, dated February 1822. In addition, rather unusual, it states who has ordered it, Oaizu Katsuguro, obviously a self-conceited man. Eight tassets are fastened to the cuirass. The other components of the armour are shoulder guards, skirt, arm defences and leg defences of plates and chain mail mounted on golden brocade, and lacquered boots with shaft of thick brocade. In addition, there is a box for transportation with the mon of the owner.

The armourer Munenaga was a member of the well-known Myochin family and was active in Mito in Hitachi Province.

1822
Private collection
PTN. G 06

Denne rustningen er laget for en mann med pondus, den er funksjonell, men ikke uten pynt. Den er laget i Shimosa-provinsen i andre halvdel av 1700-tallet. Den er satt sammen med fiolette lisser overalt.

Hjelmbollen er lagd av 26 plater, hver med en rad av sju kraftige naglehoder som primært er til pynt. Den er signert innvendig SHIMOSA JU NIN (innbygger av Shimosa) OZAKI TADAYOSHI. Den har et hjelmtegn, *maedate*, i form av et djevelhode av tre, på de utbøyde flikene av nakkeskjermen er det et våpenmerke, *mon*, i bronse, fire kvadrater i en sirkel. Masken er rødglanset med et sint uttrykk, *ressei-men*, og har stor mustasje og fippskjegg av lyst dyrehår.

Kyrasset er satt sammen av delvis små, delvis større plater, og har påhengte lårbeskyttere. Rustningen har to sett skuldrebeskyttere, det minste er fastmontert. Den har skjørt, ermer av forgylte plater og ringbrynje, leggbeskyttere og sko av bjørneskinn.

Rustningsmeden Tadayoshi er ikke identifisert. Våpenmerket med fire kvadrater kalles *shitsume*, direkte oversatt «fire øyne» og benyttes bl.a. av daimyofamilien So.

Andre halvdel av 1700-tallet
Privat eie
PTN.G 05

This armour is made for a man of heavy build, it is functional, but not without decorative features. It is laced with purple lacing in all parts. It is made in the Shimosa Province in the second half of the 18th century. All parts have purple laces.

*The helmet bowl is made of 26 plates, each with a row of heavy rivets which primarily are for decoration. It is signed on the inside SHIMOSA JU NIN (inhabitant of Shimosa) OZAKI TADAYOSHI. In the front it has a crest, *maedate*, in the shape of a wooden devil's head, on the neckguard deflectors a bronze heraldic device, *mon*, four squares set in a circle. The red lacquered mask has a fierce expression, *ressei-men*, and a large moustache and a goatee beard of pale animal hair.*

The cuirass which partly is made of small plates, partly of bigger, horizontal ones, has tassets attached. The other components includes two pairs of shoulder defences – the smallest one fixed to the shoulder – and skirt, arm defences of gilt plates and chain mail, leg defences and bear skin shoes.

*The armorer Tadayoshi is not identified. The mon with the four squares is called *shitsume*, that is «four eyes» and was used among others by the daimyo family So.*

*Second half of 18th century
Private collection
PTN.G 05*

Hjelmen og masken
The helmet and mask

Hjelmen, *kabuto*, var den viktigste delen av en samurais rustning. Alle hjelmer består av tre hovedelementer, en hjelmbolle, en skygge og en nakkeskjerm. Mens skyggen og nakkeskjermen følger samme mønster for alle hjelmtyper er det stor variasjon når det kommer til hjelmbollene.

De enkleste er laget av to eller tre plater, mens svært mange er sammensatt av flere – seks, åtte, 12, 16, 32 eller 62, og i enkelte fall over 100. Platene er festet på en innvendig ring nede, smalner av og møtes rundt et lite hull på toppen av hjelmbollen.

Mange hjelmtyper har navn etter fasongen. Ferskenform, *momo-nari*, etterligner europeiske 1500-talls hjelmer. *Eboshi-nari* har form som en *eboshi*, en hofflue. Den kanskje aller vanligste formen er *zu-nari*, hodeform. Denne hjelmbollen har tre plater og er i utseende lik en moderne motorsykelhjelme. Det sies at det var slike hjelmer som ga inspirasjon til hjelmene i «Star Wars». Bak på hjelmbollen er det en liten ring til en vimpel. I ringen er det festet en snor som forhindrer at den rasler mot bollen. Hjelmbollene kan være brunert, dvs overflatebehandlet mot rust, eller lakkert, vanligvis i svart eller rødt.

Skyggen er et buet jernstykke som er naglet fast i hjelmbollen. Den har et feste foran for et hjelmtegn, *maedate*. Hjelmtegnet ble brukt som identifikasjon, gjerne et dyr med egenskaper gode å ha med seg i krig. Nakkeskjermen er buete lameller av lakkert jern eller stål bundet sammen med flate lisser. Den øverste, eller de to øverste er bøyd ut og tilbake, denne delen kalles *fukigaeshi* og har ofte familievåpen, *mon*.

Hjelmer ble båret sammen med en maske, *menpo*. Den var delvis for å beskytte ansiktet, men like mye som et feste for hjelmen. Maskene dekker ansiktet fra øynene og ned, nesestykket kan vanligvis tas av. Noen masker er laget uten nese, de kalles *hambo*. Maskene har ofte rynker som et sint ansikt, dette kalles *ressei-men*. Noen har et rolig uttrykk, *ryubu-men*. Den ble gjerne brukt av høyere offiserer, de skulle ikke vise følelser. Store mustasjer og små fippskjegg av dyrehår er vanlig. Innsiden er gjerne rød lakkert. Nederst er det festet en halsbeskyttelse av lameller lik de på hjelmen.

The helmet, kabuto, was the most important part of the samurai armour. It has three main components – a helmet bowl, a peak and a neck guard. The peak and neck guard follow the same main pattern, the helmet bowls come in a variety of shapes.

The simplest are made up of two or three triangular plates. Many are made from numerous plates, six, eight, 12, 16, 32 or 62, and in some examples more than 100. They are fastened to a ring at the lower end and meet around a small hole at the top of the bowl.

Many helmet types take names from their shape. Peach shape, momo-nari, copies European helmets from the 16th century. Eboshi-nari has the shape of an eboshi, a court cap. The most common is the zu-nari, head shape, made up of three plates and look like a modern motorcycle helmet. It is claimed that this one inspired the helmets in «Star Wars». At the back of the helmet there is a small ring for attaching a pendant, the ring has a cord to prevent it from rattling. The bowls may be browned in a controlled rusting process, or lacquered black or red.

The peak is a curved piece of iron rivetted to the bowl, with a bracket at the front for a helmet crest, maedate. The helmet crest is for identification, often an animal with special powers a warrior could use. The neck guard is made of curved lamellae of lacquered iron or steel plates bound with flat laces. The first or second upper lamellae are bent out and backwards into deflectors, fukigaeshi, often with heraldic emblems, mon.

The helmets were worn with a mask, menpo. This was partly to protect the face, but also for fastening the helmet. The mask covers the face below the eyes, the nose piece is usually detachable. Some masks were made without a nose piece, they are called hambo, half masks. Masks are usually embossed with wrinkles into a fierce expression. Some have a calm expression. They were used by higher officers, who should not show emotions. Many masks have large moustaches and small goatee beards made from animal hair. The inside is often lacquered red. Lamellae are fastened to the base of the mask to protect the throat.

Type: Kawari kabuto, eksentrisk hjelm
Signatur: Usignert
Tid: Sent 1500-tallet eller rundt 1600

Hjelmbolle av uvanlig form, laget av 70 smale jernplater som møtes rundt et hull på toppen hvor de bindes sammen av et konkavt jernband. Formen er som en høy lue som er bøyd forover på toppen. Frontplaten har 28 utstikkende nagler. Skygge av jern med drevne øyenbryn og med en holder for et hjelmtegn, maedate. En helt tilsvarende hjelm er ikke kjent fra litteraturen.

UEM 21104

Type: *Kawari kabuto, excentric helmet*
Signature: *Not signed*
Period: *Late 16th century or around 1600*

The helmet bowl of unusual shape, constructed of 70 narrow iron plates which are meeting around a hole in the top where they are connected by an iron band. The shape is that of a tall cap which curves forwards at the top. The front plate has 28 protruding nails. The iron peak has embossed eyebrows and a holder for a front crest, maedate. A corresponding helmet is not known from available literature.

UEM 21104

Type: Sujibachi, hjelmbolle med ribber
Signatur: Ikke funnet
Tid: antagelig ca 1600

Relativt høy hjelmbolle av 62 plater hvor ribbene avtar i høyde mot toppen hvor de møtes rundt et hull, *tehen*, med et femdelt beslag. Lakkert svart. Nedbøyd skjerm som er kledd med skinn med trykt dekor og en forgylt kant. På skjermen er et forgylt feste for hjelmtegn. Nakkeskjermen er av fire lakkerte lameller. Innvendig er hjelmen kledd med en forgylt stålplate, en meget uvanlig detalj. På de utbøyde endene av nakkeskjermens øverste plater, *fukigaeshi*, er familiemblemer, *mon*, i form av venstrevendt svastika. Samme emblem går igjen flere steder på hjelmen. Hjelmtegnet er et stort forgylt svastikasymbol i en ring.

Monet benyttes bl.a. klanen Matsudaira som var lensherrer flere steder og familiemessig tett knyttet til Fujiwara-klanen.

PTN. K.01

Type: *Sujibachi, helmet bowl with ridges*
Signature: *Not found*
Period: *probably ca. 1600*

*The helmet bowl is relatively high, of 62 plates with ribs diminishing in height towards the crown where they meet around a hole, *tehen*, with a five layered mount. Laquered black. Downturned peak covered in printed leather and with a gilt edging. The peak has a gilt mount for a crest. Neck guard of four lacquered iron lamellae. The inside is covered by a gilt steel plate, a very unusual feature. On the outwards turned ends of the upper plates of the neckguard, *fukigaeshi*, family crests, *mon*, in the shape of swastika turning left. The same crest is found several places on the helmet. In front a large crest, maedate, a large swastika in a ring.*

The crest was used a.o. by the Matsudaira clan, daimyo, i.e. feudal lords, in several locations and familywise closely tied to the Fujiwara clan.

PTN. K.01

Type: Sujibachi, hjelmbolle med ribber.
Signatur: IYEHISA
Tid: 1750 – 1800

Hjelmbolle av middels høyde hvor ribbene har samme høyde helt til toppen der de møtes i et beslag, *tehen kanamono*. Overflaten er brunert. Skjermen er kledd med mønstret skinn og har en kant av en kobberlegering, *shakudo*, med tre graverte partier og en holder for hjelmtegn. Den er rødglatt på undersiden. Alle feste-nagler har forgylte hoder i form av krysantemum. Signert innvendig på bakerste plate med to tegn IYEHISA. Bak på hjelmbollen en forgylt ring med en snor, *agemaki*.

Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller av jern, bundet sammen med mørkeblå lisser som er plassert parvis. Den øverste lamellen går ut i *fukigaeshi* med forgylte familieemblemer, *mon*. Monet har form av fem hjerter plassert med spissene mot hverandre. Det er så langt ikke identifisert. Smeden Iyehisa er ikke identifisert.

Hjelmen har et hjelmtegn, *maedate*, i form av en forgylt hare. Haren var i Japan et symbol på å komme raskt inn i kampen, og på å være i stand til få mange barn.

Den er nå montert med en maske, *menpo*, av *ressei-men* type, det vil si et sint ansikt, med kraftig bart og med halsbeskyttelse av lameller bundet som nakkebeskyttelsen.

PTN. K.02

Type: *Sujibachi, helmet bowl with ridges*
Signature: *IYEHISA*
Period: *1750 – 1800*

Helmet bowl of medium height with ridges of equal height up to the crown where they meet in a mount, tehen kanamono. The surface is browned. The peak is covered in patterned leather and has a rim in copper alloy, shakudo, with three engraved sections and a mount for a helmet crest. The peak is lacquered red on the underside. The helmet bowl is signed on the inside with two characters IYEHISA. At the back of the bowl a gilt ring with a tasselled cord.

Neck guard of five black lacquered iron lamellae, bound together with dark blue laces. The upper plate goes out into deflectors, fukigaeshi, and with gilt family crests, mon, in the shape of five hearths in a circle.

The helmet has a gilt wooden front crest, maedate, in the shape of a hare. The hare was in Japan a symbol of speed into battle, and of the ability of having many children. Neither the smith Iyehisa nor the mon are identified.

The helmet is mounted with a mask, menpo, of ressei-men, fierce expression type, with a large, flowing moustache and with a throat guard with lamellae bound like the neck guard.

PTN. K.02

Type: Sujibachi, hjembolle med ribber
Signatur: KAYO ENUMA JU MUNEAKIRA
Tid: Ca 1800

Hjembollen er litt langstrakt, ribbene avtar litt i høyde mot toppen hvor de møtes rundt et hull omgitt av et femdelt beslag, *tehen kanamono*. Bollen har svært velbevart brunering. Nakkeskjerm av fire brunerte jernplater som har bølgeformet profil oppe og nede. De to øverste platene av nakkeskjermen er bøyd ut og opp i *fukigaeshi*, på den øverste er det på begge sider satt på et våpenmerke, *mon*, i messing. Både *fukigaeshi* og skjermen har forgylte kanter av messing. Hjembollen er signert innvendig på bakerste plate KAYO ENUMA JU (innbygger av Kayo Enuma) MUNEAKIRA. I fronten et hjelmtegn, *maedate*, av lakkert tre i form av et djevelhode, *oni*.

Smeden Muneakira var 26. generasjon i sin linje av den store Myochin familien og døde i 1835, 66 år gammel. Han arbeidet for Sakai-klanen og *monet* på *fukigaeshi* er deres *mon*.

PTN. K.03

Type: Sujibachi, helmet bowl with ridges
Signature: KAYO ENUMA JU MUNEAKIRA
Period: Ca. 1800

Helmet bowl slightly oblong with ribs diminishing in height towards the crown where they meet around a hole with a five layered mount, tehen kanamono. Browned surface, well kept. Neck guard of four browned lamellae with a wavy profile top and bottom. The two upper lamellae are turned outwards into deflectors, fukigaeshi, the top one has family crests, mon, in brass. The helmet peak and fukigaeshi have gilt brass edgings. The helmet bowl is signed on the inside at the rear plate KAYO ENUMA JU (inhabitant of Kayo Enuma) MUNEAKIRA. In the front a wooden painted and gilt crest, maedate, in the shape of a devil's head with fangs, oni.

The smith Muneakira was 26th generation in his line of the big Myochin family. He died in 1835, 66 years old. He worked for the Sakai clan and it is their mon on the fukigaeshi.

PTN. K.03

Type: Momonari, ferskenformet
Signatur: Ingen
Tid: Sent 1600-tallet

Hjembolle av fire plater som er satt sammen slik at de får en kraftig, langsgående kant som gir bollen form som steinen i en fersken. Nakkeskjerm av fire lameller av jern, bundet sammen med blå bånd. Både hjembollen og platene i nakkeskjermen er lakkert brune.

Hjelmtegn på hver side, *wakidate*, i form av store, forgylte bøffelhorn av tre med tufser av yakhår innerst mot hjelmen.

Sertifikat som «Verdifulle referansemateriale». Montert med hjelmen er en halvmaske, *hambo*, også lakkert brun.

PTN. K.04

Type: Momonari, peachshaped
Signature: None
Period: Late 17th century

The helmet bowl of four plates which are joined to form a lengthways ridge which is giving the bowl the shape of a peachstone. Neckguard of four iron lamellae bound together with blue laces. The helmet bowl and neck guard lamellae are laquered brown.

On the sides wakidate, mounted gilt wooden buffalo horns with tufts of yak hair around the inner ends.

Certificate as «Valueable reference material» Mounted with half mask, hambo, also laquered brown.

PTN. K.04

Type: Zunari, hodeformet
Signatur: Ingen
Tid: Rundt 1700

Hjelmbolle av tre plater med en kraftig skjerm som går langt frem og ut på sidene. Den har et frontbeslag av forgylt og gravert messing. Nakkeskjerm av fem jernplater, kledd med svartlakkert lær, bundet sammen med blå bånd. Den øverste lamellen er bøyd ut i *fukigaeshi*, den nederste har en avslutning av bjørnepels. På *fukigaeshi* er det våpenmerker, *mon*, i form av en utfoldet vifte. Foran i pannen et hjelmtegn, *maedate*, i form av et djevelhode, *oni*, med forgylte horn og store ører med pelskanter. Hjelmen har sertifikat som «Spesielt verdifullt materiale».

Det kan bemerkes at denne typen hjelm blir ansett som modell for hjelmene i «Star Wars» filmene. Montert med en maske, *menpo*, av *ressei-men*, d.v.s. sint ansikt type. Masken har halsbeskyttelse av lameller bundet sammen som på hjelmen, og med bjørnehår nederst.

PTN. K.05

Type: Kawari kabuto, også yaro kabuto
Signatur: Uviss grunnet intakt fór
Tid: 1600 tallet

Hjelmen har en bolle av tre plater som er kledd med villsvinskin. Den har en lakkert skjerm med markerte øyenbryn. Nakkeskjerm av fem lameller bundet sammen med blå lisser, den øverste lamellen går ut i små *fukigaeshi* som har små våpenmerker, *mon*, i messing. I pannen et hjelmtegn, *maedate*, av forgylt tre i form av en halvmåne.

Hjelmen kalles *kawari kabuto*, d.v.s. «spektakulær eller eksentrisk hjelm», men hjelmer som er kledd med pels slik som denne kalles også *yari kabuto*, som betyr «bondeknølhjelm» fordi man anså at de lignet på en kortklipt bonde. Våpenmerket, *mon*, viser en firebladet blomst i en rombe, den varianten som er benyttet her ble benyttet av klanen Yanagisawa som var daimyo tre forskjellige steder. Den tilhørende masken er av *reissei-men* type, sint ansikt. Den er spesiell ved at halsbeskyttelsen ikke bare dekker fronten, men omgir hele halsen.

PTN. K.07

Type: Zunari, head shaped
Signature: None
Period: Ca. 1700

Helmet bowl of three plates with a large peak which protrudes in front. The sides have an edge mount of gilt and engraved brass. Neck guard of four iron lamellae, covered in black leather and bound together with blue laces. The top lamellae turns out to defenders, fukigaeshi, with small heraldic devices, mon, in the shape of an open fan. The lower lamellae has a rim of bear fur. At the front a wooden crest, maedate, in the shape of an oni, devil's mask, painted black with large fangs, gilt horns and fur-rimmed ears. The helmet has certificate as «Specially valuable reference material».

It might be noted that this type of helmet is seen as a model for the helmets in «Star Wars». Mounted with a mask, menpo, of ressei-men type, fierce expression, with a throat guard laced and rimmed like the neck guard.

PTN. K.05

Type: Kawari kabuto, also yaro kabuto
Signature: Uncertain due to intact lining
Period: Early 17th century

Helmet bowl of three plates which are covered in boar's fur. The peak is embossed with marked eyebrows and black laquered. Neck guard of five iron lamellae bound together with dark blue laces, the upper lamellae turns out into small deflectors, fukigaeshi, which have small heraldic devices, mon, of brass. In the front a crest of gilt wood in the shape of a half moon.

This type of helmet is called kawari kabuto, spectacular helmet, or yari kabuto meaning bumpkin kabuto as it is thought that it resembles a short cropped farmer's head. The mon is a four petalled flower in a rhomb. This version is used by the Yanagisawa clan, which were daimyo, feudal rulers, in three different locations. The belonging mask, menpo, is of reissei-men type, fierce expression type, the neck guard is unusual as it encircles the neck.

PTN. K.07

Type: Eboshi-nari, av hofflueform
Signatur: Usignert
Tid: Antagelig ca 1700

Hjelmbollen er drevet ut i form av en hofflue, en *eboshi*. På skjermen, som er i ett stykke med hjelmbollen, er det kraftige, drevne øyenbryn. Lakkert i *sabi nuri*, d.v.s rustfarget lakk. På hver side av bollen feste for hjelmtegn, *wakidate*. Disse er av forgylt tre i form av stiliserte flammer. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller som er bundet sammen med røde lisser. Øverste lamell går ut i små, svartlakkerte *fukigaeshi*. Montert med en maske, *menpo*, av *ryubu-men* type, et rolig ansiktsuttrykk.

PTN. K. 12

Type: *Eboshi-nari, court cap shape*
Signature: *Not signed*
Period: *Ca. 1700*

The helmet bowl is formed as a tall cap, eboshi, which was in early times used at court. The peak, which is made in one piece with the bowl, has embossed eyebrows. Laquered in sabi-nuri, rust coloured laquer. On each side of the bowl brackets for side crests, wakidate. These are of gilt wood in the shape of flames. Neck guard of five black lacquered iron lamellae bound together with red laces. The upper lamellae extends into small, black laquered deflectors, fukigaeshi. Mounted with a mask, menpo, of ryubu-men type, with a calm expression.

PTN. K. 12

Type: Hoshi-bachi med knopper
Signatur: Ingen
Tid: Antagelig slutten av 1500-tallet

Hjelmbolle av 32 plater som møtes rundt et hull på toppen dekket av et beslag i fem etasjer, *tehen kanamono*. Hjelmbollen som er brunert er litt lavere i bakkant og har relativt lave ribber. I hver plate, så nær som den bakerste, er det 13 kraftige nagler, *hoshi*, på den fremre platen er det to rader. Skjerm av vanlig form med svakt oppbøyd kant og feste for hjelmtegn, *maedate*. Dette har form som et kamskjell. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller, den øverste lamellen går ut i mellomstore *fukigaeshi*.

Attribuert som et Myochin-arbeide fra Odawara i Sagami. Med maske, *menpo*, av *ryubu-men* type, rolig ansikt, med stor buskete mustasje og halsbeskyttelse med plater og lisser som nakkeskjermen.

PTN. K. 16

Type: *Hoshi-bachi, with knobs*
Signature: *Not signed*
Period: *Probably late 16th century*

The helmet bowl of 32 plates meeting round a hole in the crown, covered by a five tiered mount, tehen kanamono. The bowl which is browned is slightly lower at the back and has relatively low ridges. Through every plate, except for the one in the rear, 13 heavy nails, hoshi, on the front plate two such rows. The peak is of ordinary shape with a slightly upturned edge and a bracket for the helmet crest, maedate. This is shaped like a gilt clam. Neck guard of five black lacquered lamellae, the upper lamellae extends into medium sized deflectors, fukigaeshi.

Attributed to be Myochin work from Odawara in Sagami. The mask is of ryubu-men type, with a large bushy moustache. The throat guard has plates and lacing like the neck guard.

PTN. K. 16

Type: Momo-nari, ferskenform
Signatur: Uvisst grunnet intakt fór
Tid: 1600-tallet

Hjelmbollen er bygget opp av 34 plater, 16 på hver side og en foran og en bak. På hver plate er en oppstående kant, *suji*, som møtes på toppen av en skinne. På frontplaten er et feste for hjelmtegn, *maedate*. Skjermen, *mabezashi*, er drevet med rynker. Bollen er lakkert mørk brun med rød skjerm, undersiden er svart. Nakkeskjerm av fem svart- lakkerte lameller. Små svartlakkerte *fukigaeshi*.

Foran er en todelt *maedate* i form av flate, forgylte stiliserte horn som på innsiden av krumningen har en halv krysantemum. Det er sannsynlig at de to halvdelene av blomsten skal forestille et våpenmerke, *mon*.

Formen på hjelmen er vanlig, men at den er bygget opp av mange plater er uvanlig.

Med hjelmen er det montert en maske, *menpo*, av *ressei-men*, sint ansikt. Den er lakkert som skjermen.

PTN. K.20

Type: *Momo-nari, peach shape*
Signature: *Uncertain due to intact lining*
Period: *17th century*

The helmet bowl is built up of 34 plates, 16 on each side, one at the front and one at the back. Each plate has a standing ridge, suji, meeting at a bar on top. On the frontal plate a bracket for the helmet crest, maedate. The peak is embossed with wrinkles. The bowl is lacquered brown, the peak red. Neck guard of five lacquered lamellae.

At the front a crest in the shape of two flat, curved horns, on the inside of the curvature a half chrysantemum, likely this is meant to be a heraldic device, mon.

The shape of the helmet bowl is common, but that it is built of many plates is unusual.

Mounted with a mask, menpo, of ressei-men, fierce expression type, lacquered red like the peak of the helmet.

PTN. K.20

Type: Hoshi-bachi, med nagler
Signatur: SAOTOME IYENAGA
Tid: 1600-tallet

Hjelmbolle av 62 plater, litt høyere i bakkant og ganske flat på toppen hvor den har et beslag, *tehen kanemono*, i fem deler, vekselvis messing og kobber. Hver av de 62 platene har 19 gjennomgående nagler med avrundet topp. Signert innvendig på fremre plate SAOTOME IYENAGA.

Svartlakkert skjerm. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller, den øverste går ut i *fukigaeshi* med store messing våpenmerker, *mon*, som har form av venstrevendte svastika med liten avstand mellom armene. Dette *monet* benyttes bl.a. av familien Matsudaira, en av de mektigste i Japan., og knyttet til Tokugawa-klanen.

PTN. K.23

Type: *Hoshi-bachi, with knobs*
Signature: *SAOTOME IYENAGA*
Period: *17th century*

Helmet bowl of 62 plates, slightly higher at the back and rather flat at the top where it has a five tiered mount, tehen kanamono. Each of the 62 plates have 19 protruding nails with a rounded top. Signed on the inside of the front plate SAOTOME IYENAGA.

Black laquered peak. Neck guard of five black lacquered lamellae. The upper lamellae extends into deflectors, fukigaeshi, with large brass heraldic devices, mon, in the shape of swastika turning left with narrow gaps between the arms. This mon is used by the Matsudaira clan one of the most powerful clans in Japan and related to the Tokugawa clan.

PTN. K.23

Type: Sujibachi, med ribber
Signatur: Ukjent
Tid: 1700–1800-tallet

Hjelmbollen er laget av 32 plater, med ovalt tverrsnitt og flat topp hvor den har et femdelt beslag av mørk messing. Frontplaten er bred i forhold til de øvrige. Meget vid nakkeskjerm av fire lameller, de tre øverste går ut i store *fukigaeshi* med et innpresset mønster og store våpenmerker, *mon*, i messing i form av et kors i en sirkel. Skjermen har en forgylt holder for to stiliserte sigder, *kuwagata*, og feste for hjelmtegn. Dette tegnet, *maedate*, er av forgylt messing og viser en påberopelse av guden Hachiman.

Både hjelmbollen og den store nakkeskjermen er impulser fra japansk middelalder.

Monet tilhører Shimazuklanen, daimyo over Satsuma, en av de mektigste klanene i Japan.

PTN. K. 15

Type: *Sujibachi, with ridges*
Signature: *Unsigned*
Period: *18th to 19th century*

The helmet bowl is made of 32 plates with a flat top where it has a five tiered mount of dark brass. The frontal plate is wider than the others. Very wide neck guard of four lamellae, the upper three go out into big deflectors, fukigaeshi, with large heraldic devices, mon, in the shape of a cross in a circle. The peak has a gilt bracket for two stylized scythes, kuwagata, and for a front crest, maedate. This crest of gilt brass shows an invocation of the god Hachiman.

Both the helmet bowl and the neck guard show a strong influence from Japanese medieval times.

The mon is that of the Shimazu clan, daimyo (feudal lords) of Satsuma, one of the most powerful clans of Japan.

PTN. K. 15

Type: Sujibachi, med ribber
Signatur: HITACHI NO JU SAOTOME IYENARI
Tid: Tidlig 1600-tallet

Hjelmbolle av 62 plater med relativt kraftige ribber av typisk Saotome-fasong. Brunert overflate. På toppen et femdelt beslag, *tehen kanamono*. Signert innvendig på bakerste plate HITACHI NO JU (innbygger av Hitachi) SAOTOME IYENARI. Kraftig skjerm med feste for hjelmtegn, *maedate*. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller, den øverste går ut i små *fukigaeshi*, svartlakkerte med et våpenmerke, *mon*, i gull, det forestiller to vannrette bjelker i en ring. Dette monet benyttes av flere samuraifamilier.

Iyenari var en fremtredende rustningssmed og er nevnt blant smedene i Saotome-familien i tidlig japansk litteratur.

PTN. K. 27

Type: *Sujibachi, with ridges*
Signature: *HITACHI NO JU SAOTOME IYENARI*
Period: *Early 17th century*

The helmet bowl of 62 plates of typical Saotome shape with relatively strong ridges, at the top a five tiered mount, tehen kanamono. The surface is browned. Signed on the inside on the rear plate Hitachi no ju (inhabitant of Hitachi) Saotome Iyenari. Strong peak with bracket for front crest, maedate. Neck guard of five black lacquered lamellae, the upper one extends into deflectors, fukigaeshi, lacquered black with gold heraldic devices, mon, two bars in a circle. The same mon appears on the maedate and was used by a number of samurai families.

Iyenari was a prominent armourer and is mentioned among the masters of the Saotome family in early Japanese literature.

PTN. K. 27

Type: Toppai-nari kabuto
Signatur: Ukjent grunnet intakt fór
Tid: Sent 1500-tall eller ca 1600

Hjelmbollen er laget av 22 plater som går opp i en buet spiss. Kraftig drivning av rynker og øyenbryn på skjermen. Den er lakkert svart. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller der den øverste går ut i små *fukigaeshi*, bundet med mønstret bånd. Den har ingen fester for hjelmmerke, *date*, dette er uvanlig.

PTN. K. 29

Type: Toppai-nari kabuto
Signature: Uncertain due to intact lining
Period: Late 16th century or around 1600

The helmet bowl is made of 22 identical plates which go up into a curved top. The peak has powerful embossing of wrinkles and eyebrows. Lacquered black. Neckguard of five black lacquered lamellae bound together with multicolored laces, the upper one extends into small deflectors, fukigaeshi. No brackets for a crest, a feature which is very unusual.

PTN. K. 29

Type: Saiga-bachi, bolle fra Saiga
Signatur: Foret er ikke åpnet, men denne hjelmtypen er vanligvis usignert
Tid: Sent 1500-tall eller rundt 1600

Hjelmbolle av uvanlig form. Sidene består av fire plater med tydelige skjøter, frontplaten svinger ut i en liten skjerm, toppen er en plate som ligger utenpå sidene med et ornament, *kanemono*, i tre etasjer. Alle naglehodene har blomsterformede skiver, i tillegg er det utstansede blomster foran, på begge sider og bak og ornamenter i form av langstrakte blomster som representerer familiermerker, *mon*. Nakkeskjerm av fem svartlakkerte lameller, den øverste går ut i *fukigaeshi* med familiermerker i gull, en langstrakt blomst med et sverd mellom kronbladene.

Foran i pannen et hjelmtegn med samme familiermerke som på *fukigaeshi*. På sidene store vinger, *wakidate*, av presset forgylt lær. Maske, *menpo*, av *ryubu-men* type, glatt ansikt, med halsbeskyttelse av ringbrynje.

PTN. K.30

Type: Saiga-bachi, bowl from Saiga
Signature: The lining is intact, however such helmets are usually unsigned
Period: Late 16th century or around 1600

The helmet bowl has an unusual form. The sides are made of four plates with clearly visible joints, the front plate curves out into a small peak, on the top a fifth plate which extends over the sides and has a three tiered ornament on the top. All nail heads have flower shaped washers, in addition there are ornaments as heraldic crests, in the shape of extended flowerheads. Neck guard of five black lacquered lamellae, the upper one extends into deflectors, fukigaeshi, with heraldic devices, mon, in gold, extended flower heads with swords between the petals.

In the front of the bowl a crest, maedate, with the same mon as on the fukigaeshi, at both sides of the bowl large wings, wakidate, of pressed, gilt leather. Mask, menpo, of ryubu-men, calm face type, with throat guard made of chain mail.

PTN. K.30

Type: Toppai-nari, hamon-nari
Signatur: Ingen
Tid: 1700-tallet eller litt tidligere

Hjelmbollen har en meget uvanlig konstruksjon, laget av 14 plater, syv innenforliggende og syv utenpå. De indre er triangulære, de ytre har bølgeformede kanter. Overflaten er mørk brun. Toppbeslag, *tehen kanemono*, i fem høyder. Skjermen er kledd med mønstret skinn og har en kant av kobber. Hjelmen har i front en *maedate* i form av en forgylt hummer, *ebi*. Nakkeskjerm av fem lameller, den øverste går ut i mellomstore *fukigaeshi* som er kledd som skjermen, med samme kobberkant.

PTN. K.29

Type: Toppai-nari, hamon-nari
Signature: Unsigned
Period: 18th century or a little earlier

The helmet bowl of very unusual construction, made up of 14 plates, seven internal and seven external. The internal ones are triangular, the external ones have a wavy outline. The surface is dark brown. On the top a five tiered mount, tehen kanamono. The front of the helmet has a maedate in the shape of a gilded lobster. The peak is covered in patterned leather and has a copper edging. Neck guard of five lamellae, the upper one extends into medium sized deflectors, fukigaeshi, which like the peak are covered in leather and have a copper edging.

PTN. K.29

Type: Toppai-nari
Signatur: HARUTA YOSHIHISA SOZABURO SAKU
Tid: Slutten av 1500-tallet

Hjelmbollen av 16 like store triangulære plater som møtes rundt et lite hull. Skjerm med drevne øyenbryn og feste for hjelmtegn. Signert på innsiden foran HARUTA YOSHIHISA SOZABURO SAKU. Lakkert svart, foran et våpenmerke, *mon*, i gull i form av tre vistariagrener. Seksdelt nakkeskjerm, de fem øverste lamellene svarte, den nederste i matt gull. Ut fra sidene store «vinger», *wakidate*, lakkert i gull med svarte hestehår langs kantene.

Smeden Yoshihisa av Harutaf-amilien arbeidet i Yamato og var kjent for fine hjelmer.

PTN. K. 37

Type: Toppai-nari
Signature: HARUTA YOSHIHISA SOZABURO SAKU
Period: Late 16th century

The helmet bowl of 16 identical triangular plates which meet at a small hole in the top. The peak with embossed eyebrows and bracket for a crest. Signed on the inside at the front HARUTA YOSHIHISA SOZABURO SAKU. Lacquered black, at the front a heraldic crest, mon, in the shape of three branches of wisteria, in gold laquer. Neck guard of six lamellae, the upper five black, the bottom one gold. On both sides large «wings», wakidate, lacquered gold and with fringes of black horse's hair along the edges.

The smith Yoshihisa of the Haruta family worked in Yamato and was known for fine helmets.

PTN. K. 37

Jingasa betyr direkte oversatt leirhatt eller leirlue. De er flate hatter eller hjelmer, vanligvis av lakkert tre, bambus, pappmasje eller lær, men metall forekommer. De ble benyttet av svært mange, både sivile og militære. Fotsoldater hadde ofte ikke annen beskyttelse av hodet, men også samuraier benyttet *jingasa* når de ikke var i strid.

De fleste *jingasa* er runde, ca 40 cm i diameter og svakt koniske. Oversiden er lakkert med dekor, ofte familieemblemer, *mon*, i en kontrasterende farge. Undersiden er ofte rød. Den har en innvendig pute til padding og fire stropper til å feste den med.

Jingasa literally means camp hat or camp cap. They are flat hats or helmets, usually made of lacquered wood, bamboo, papier mâché or leather but metal is occasionally used. They were used by a great number of people, both civilians and military. Foot soldiers often had no other head protection, but samurai would also be seen using *jingasa* when they were not at war.

Most *jingasa* are round, about 40 cm in diameter and slightly conical. The upper side is usually lacquered, often decorated with heraldic emblems, *mon*, in a contrasting colour. The underside is often red and has a cushioning for the head and four cords for fastening it.

Jingasa dekorert med røde ranker og Tokugawa *mon*
1800-tallet
UEM29350

Jingasa decorated with red tendrils and Tokugawa *mon*
19th century
UEM29350

Jingasa dekorert med stilisert iris og et *mon* med tre bambusblader, benyttet av bl.a. Inaba-klanen
1800-tallet
UEM36498

Jingasa with stylised iris and a *mon* with three bamboo leaves, used by a.o. the Inaba clan
19th century
UEM36498

Jingasa med opphøyd kant og *mon* i form av en rund skive omgitt av åtte små som symboliserer stjerner, *hoshi*. Dette *mon* ble brukt av flere klaner, noen av dem med daimyo-rang
1800-tallet
UEM36504

Jingasa with a gilt elevated rim. The *mon* is a disc surrounded by eight smaller ones, symbolising stars, *hoshi*. This *mon* was used by several clans, some of them of daimyo rank
19th century
UEM36504

En av samuraiens plikter som organisator og tjenestemann var å lede brannmannskaper. Siden japanske byer var i hovedsak bygget av tre og papir og husholdningene benyttet åpen ild, spredte branner seg meget raskt, og ødela store områder. I Edo i 1657 omkom 108.000 mennesker i en storbrann, i 1772 ødela en brann halve byen. Jordskjelv var også en hyppig årsak til branner.

Myndighetene organiserte trening av brannmannskaper, som igjen ble ledet av samuraier. Dette arbeidet hadde også en oppside for samuraier, de kunne utmerke seg og bli belønnet. Derfor rykket de frem til brannstedet så raskt de kunne og plantet banneret sitt på taket til et nærliggende hus for å fortelle at de hadde påtatt seg ansvaret for å bekjempe brannen.

For å beskytte hodet hadde en samurai som bekjempet brann enten en flat hjelm, *jingasa*, eller en hjelm i pappmasje som i utseende var lik den han benyttet i krig. I begge tilfeller hadde hjelmen en lang kappe. Hjelmen og kappen hadde vanligvis samuraiens våpenmerke, *mon*, noen ganger flere.

Among the duties of the samurai as a civil servant, one task was to lead fire crews in case of fire. As Japanese cities were mostly built of wood and paper and the households used open fireplaces, a fire would quickly spread and destroy large areas. In Edo in 1657 a fire killed 108,000 people, and another fire in 1772 destroyed half the city. Earthquakes were also frequently the reason for fires.

The authorities organized training of fire crews, which again were led by samurai. Such work also offered an upside for samurai, they might distinguish themselves and receive rewards. They would approach the place on fire as soon as possible and plant their banner on an adjacent roof to show that they had undertaken the responsibility of fighting the fire.

*To protect his head a firefighting samurai would wear either a flat helmet, *jingasa*, or a helmet of papier mâché in the shape of a war helmet. Both would have a cloth cape. The helmet and the cape would usually have the heraldic emblems, *mon*, of the owner, sometimes more than one *mon* was used.*

Brannhjelmer og brannkapper, *kaji kabuto*, *kaji shozoku*
Brukt i parader av brannoffiserer
Ved brannslukning var kappen enklere og dynket i vann
1800-tallet
UEM6234

*Fire helmet and fire cape, *kaji kabuto*, *kaji shozoku*
Used in parades by a fire officer
During fire extinguishing the cape was simpler and soaked with water.
19th century
UEM6234*

Sverdet og dolken
The sword and the dagger

Japanske sverdklinger har lenge vært høyt verdsatt, ikke bare i Japan, men også i resten av verden. Grunnen er at de har en konstruksjon og fremstillingsmåte som gir dem en unik skarphet, og de har vært uforandret i utseende og form i tusen år. De er derfor omgitt av mystikk og både sanne og oppdiktede historier.

Det spesielle med konstruksjonen er at man bruker stål av to hardhetsgrader, en kjerne av mykere materiale omgitt av et ytre, hardere lag. Dette gir en kling med en meget skarp egg, som samtidig har en fleksibilitet som demper noe av belastning ved et hugg. Dette krevde en spesiell fremgangsmåte:

Ytterlaget og kjernen ble fremstilt separat. Ytterlaget ble smidd til et stykke jern omtrent like langt som klingens. Så ble det brettet i to og hamret ut til full lengde igjen. Dette ble gjentatt 15-20 ganger der jernet ble varmet opp mellom hver gang. Jernet som skulle bli kjernen fikk samme behandling, men kanskje et dusin ganger. Så ble yttermaterialet formet til en V-formet barre, kjernematerialet ble lagt i midten, og de to delene hamret og smidd sammen under høy varme. Grunnet all bretteingen, som hver gang fordoblet antall sjikt, kunne sverdet når det var ferdig ha opptil fire millioner lag.

Etter smiingen pakket sverdsmeden klingens inn i leire. Så fjernet han leiren der han ønsket å ha en egg som skulle herdes. Han varmet klingens opp til han så på fargen på tangen at den hadde riktig temperatur, og avkjølte den i vann. Så slipte og polerte han klingens til eggen ble som et barberblad. Til slutt ble klingens vanligvis signert og noen ganger datert på tangen, selv om mange – selv gode – sverdsmeder aldri signerte dem.

Japanske sverd inndeles etter lengden på klingens. Lange sverd heter *tachi* og *katana*, de har klingelengder over 60 cm. Lengden er målt på den skarpe delen av en kling. *Tachi* ble båret hengende fra beltet med eggen ned og ble brukt når samuraien var iført rustning eller var ved hoffet. *Katana* ble båret ved å stikke den på innsiden av beltet med eggen opp. *Wakizashi* var kortsverd mellom 30 og 60 cm, båret som *katana*. De to til sammen heter *daisho*, som direkte

Japanese sword blades have for a long time been held in high esteem, not only in Japan, but also worldwide. Their construction and way of manufacture give them a unique sharpness, and they have remained unchanged in appearance and shape for a thousand years. This is why they are surrounded by myths, fact and fiction.

What is special about the construction is that steel of two degrees of hardness is used, an outer, hard layer wrapped around a softer steel core. This creates a blade with a very sharp edge and at the same time with a certain flexibility which will dampen the impact of a cut. This is due to the following manufacturing procedure:

The outer layer, «skin», and the inner layer, «core» were made separately. The skin would be forged into a piece of iron of approximately the length of the blade, then folded double and then forged into the full length again. This was repeated up to 15 to 20 times, heating the blade each time. Then the core material underwent the same process about a dozen times. The skin material was formed into a V-shaped bar, the core was put in the middle and the pieces were forged together. Due to all the folding, which every time doubled the number of layers, the sword when finished might have up to four million layers.

After the forging the smith covered the blade in clay, then removed it in the area he wanted to temper and give an edge. He heated the blade in his furnace until he could judge from the colour of the uncovered tang that the blade had the right temperature and then cooled it in a barrel of water. When cooled, he removed the clay and polished the blade until it was razor sharp. Finally, the blade would in most cases be signed and sometimes dated on the tang. However, some smiths, even good ones, would never sign a blade.

Japanese swords are divided into categories according to length. Long swords are called tachi and katana, they have lengths of more than 60 cm. Lengths are measured at the edged part of the blade. Tachi was worn hanging from the belt, edge down, and used when the samurai was wearing armour or when he attended court. Katana was carried tucked inside the belt with the edge turned

oversatt betyr langkort. Det det var bare samurai-er som hadde lov til å bære to sverd. Den tredje typen var dolker, *tanto*, med klinger under 30 cm. De ble benyttet av samurai-er i tillegg til *tachi*. Noen andre enn samurai-ene kunne få tillatelse til å bære et kort sverd til selvforsvar. Særlig i Edo-periodens siste del ble flott utstyrte kortsverd og dolker laget for velstående bønder, håndverkere og kjøpmenn.

I 1870 ble det forbudt for andre enn samurai-er å bære sverd og i 1876 ble det også forbudt for dem, bortsett fra de få som var en del av de nyopprettede militære styrkene eller politiet. Resultatet var at titusenvis av sverd ble solgt til Europa og USA.

Under opprustningen før annen verdenskrig ble det masseprodusert sverd av gammel fasong for offiserer i hær og marine. Noen offiserer tok i bruk gamle familieklinger i moderne montering, og noen fikk smidd klinger på tradisjonelt vis.

I dag er japanske sverd samleobjekter over hele verden, og omfattet av en rik litteratur.

up. Wakizashi are swords between 30 and 60 cm, they are carried like katana. The two swords together are called daisho, literally long-short. Samurai was the only class allowed to carry two swords. The third type of sword are daggers, tanto, which are less than 30 cm long. They were used by samurai in addition to tachi. Sometimes people other than samurai were granted permission to carry a short sword for self-protection. Especially in the latter part of the Edo Period lavish short swords and daggers were made for well to do farmers, artisans and merchants.

In 1870 it was banned for all except samurai to carry swords and in 1876 it was also forbidden for them, except for the few who were members of the newly established armed forces or the police. The result was that tens of thousands of swords were sold to Europe and USA.

During the rearmament period before World War II, swords of traditional shapes were mass produced for army and navy officers. Some officers would use old family blades in modern mounts and some had blades made in the traditional manner.

Today Japanese swords are collected all over the world and they are subjects of a rich literature.

Venstre:

Langt sverd, *tachi*

Signatur: KOKUBUNJI SUKEHIRO

fra Bingo-provinsen ca 1320

Lengde 91 cm, eggens lengde 71,2 cm,

Privat eie

Høyre:

Langt sverd, *tachi*

Attribuert til AKIHIRO

fra Sagami-provinsen ca. 1400

Lengde 88,6 cm, eggens lengde 70,5 cm,

Privat eie

Left:

Long sword, tachi

Signature: KOKUBUNJI SUKEHIRO

from Bingo Province ca. 1320

Length 91 cm, edge length 71.2 cm,

Private collection

Right:

Long sword, tachi

Attributed to AKIHIRO

from Sagami Province ca. 1400

Length 88.6 cm, edge length 70.5 cm,

Private collection

Sverd, *tachi*
Balg, grep og parerplate i cloisonné
Lengde 107 cm
1800-tallet
Privat eie

Sverd, *tachi*
For bruk ved hoffet
Signatur: NOSHU NO JU JUMYO
– Jumo fra Mino-provinsen
Mon med tre Paulownia-blader knyttes
til keiserfamilien
Lengde 90,5 cm
1800-tallet. Sverdklinge 1700-tallet
UEM27823 -1,-2

Sword, *tachi*
Scabbard, grip and hand guard in cloisonné
Length 107 cm
19th century
Private collection

Sword, *tachi*
For use at court
Signature: NOSHU NO JU JUMYO
– Jumo from Mino Province
Mon with three Paulownia leaves is linked
to the emperor's family
Length 90.5 cm
19th century. Swordblade 18th century
UEM27823 -1,-2

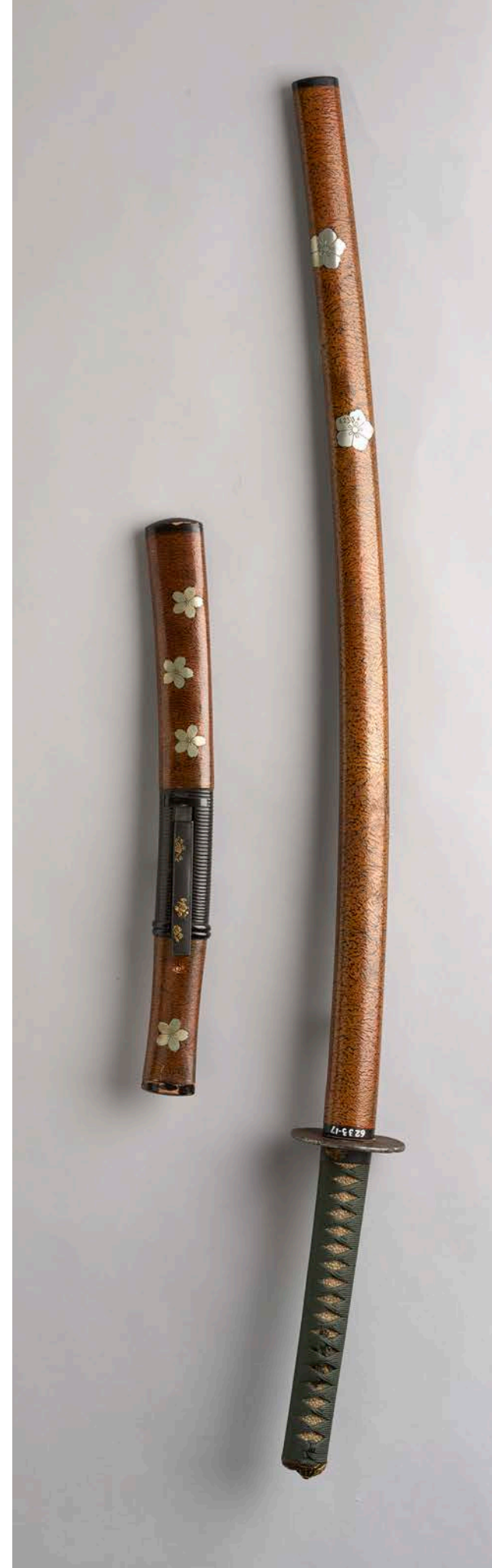

Sverdpar, *daisho*
Balgene imiterer pæreskinn
Innlagte kirsebærblomster i perlemor
Lengde 100 cm, 41,5 cm
1800-tallet
UEM6233 -16,-17,-18,-19,-20

Sverdpar, *daisho*
Balger med skjellbiter i lakken
Lengde 94 cm, 68 cm
1800-tallet
UEM27826 -1,-2,-3,-4, -5

Pair of swords, *daisho*
Scabbards imitate pear skin.
Cherry blossom inlays of mother-of-pearl
Length 100 cm, 41.5 cm
19th century
UEM6233 -16,-17,-18,-19,-20

Pair of swords, *daisho*
Scabbards with pieces of shell in lacquer
Length 94 cm, 68 cm
19th century
UEM27826 -1,-2,-3,-4, -5

Sverdpar, *daisho*
Jernbalger med dekor i sølv og gull
Lengde 108 cm, 58 cm
1800-tallet
UEM27411 -1,-2
UEM27412 -1,-2

Sverdpar, *daisho*
Sortlakkerte balger
Lengde 91,2 cm, 71 cm
1800-tallet
UEM6239 -1,-2
UEM6241 -1,-2,-3

Pair of swords, *daisho*
Iron scabbards with silver and gold decoration
Length 108 cm, 58 cm
19th century
UEM27411 -1,-2
UEM27412 -1,-2

Pair of swords, *daisho*
Black lacquered scabbards
Length 91.2 cm, 71 cm
19th century
UEM6239 -1,-2
UEM6241 -1,-2,-3

Kort katana, *chisakatana*

Balg av rokkeskinn og lakk, monteringer i sølv

Lengde 76,5 cm

1800-tallet

Privat eie

Short katana, chisakatana

Scabbard in ray skin and lacquer, silver mountings

Length 76.5 cm

19th century

Private collection

Sverd, *katana*

To *mon* i gull: Kirimon med tre

Paulownia-blader knyttes til keiserfamilien.

Mokkomon knyttes til Oda-klanen

Lengde 94 cm

1800-tallet

Privat eie

Sword, katana

Two gold mon: Kirimon with three Paulownia

leaves is linked to the emperor's family.

Mokkomon is linked to the Oda clan

Length 94 cm

19th century

Private collection

Kortsverd, *wakizashi*

Balgen i lakk etterligner bambus

Lengde 59,5 cm

1800-tallet

Privat eie

Short sword, wakizashi

Scabbard of lacquer imitates bamboo

Length 59.5 cm

19th century

Private collection

Dette sverdet med stativ var en gave til polfareren Roald Amundsen. Han mottok det den 21. juni 1927 under sitt Japan-besøk da han snakket i radioen i den japanske kringkastingen. Amundsen donerte det til Universitetets Etnografiske Museum samme år.

Selve klingen er fra år 1600 eller litt tidligere. Den er usignert, har flere smiefeil og viser tegn på å være slitt. Sverdet er montert som en *ito-maki-tachi*, det vil si at grepet og øverste del av balgen er beviklet med silkebånd, og den har oppheng for å kunne bæres hengende fra beltet. Dette var den tradisjonelle monteringen for bruk ved rustning.

Grepet og balgen har messingbeslag med inngraverte ranker. Under silkebåndene på grepet er det beslag, *menuki*, formet som drager i messing. Parerplaten, *tsuba*, i messing har en blomsterfasjon som er standard for denne type montering.

Balgen er av tre, lakkert med gull-lakk med en overflate som kalles *nashiji*, pæreskinn. Den bærer Tokugawa-klanens *mon* i gull, de var de reelle herskere over Japan fra 1603 til 1867. Balgen er komplett med bærestropper.

Monteringene er i god stand og ganske sene, sannsynligvis fra Meiji-perioden, sent 1800-tall. Mange sverd ble montert som dette for å benyttes som gaver eller selges til utlendinger. Bruk, eller misbruk, av Tokugawa-klanens *mon* var vanlig, man ville illudere at sverdet kom fra dem. Vanligvis benyttet man klinger uten spesiell verdi.

Med sverdet fulgte et stativ, *tachi kake*. Det er av tre og lakkert i gull-lakk, med familievåpen, *mon*, i gull. Det er ikke de samme *mon* som på sverdet, og lakken er av bedre kvalitet.

Sverd, *tachi*, på stativ
Lengde 96 cm
1800-tallet
UEM30574 -1,-2
UEM30575

This sword with its stand was a gift to the Arctic explorer Roald Amundsen. He received it on 21st June 1927 during his visit to Japan when he spoke on the radio for the Japanese Broadcasting Corporation. Amundsen donated it to the Ethnographical Museum of Oslo the same year.

The sword blade can be dated to 1600 or a little earlier. It is unsigned, has several forging faults and shows signs of tiredness. The sword is mounted as an ito-maki-tachi. This means that the hilt and the upper part of the scabbard are wrapped in flat silk cord and have a hanging cord to be worn slung from the belt. This was the traditional way for swords to be worn with armour.

The hilt and the scabbard have brass mounts engraved with tendrils. Beneath the wrapping of the hilt there are mounts, menuki, in the shape of brass dragons. The brass sword guard, tsuba, has a lobed shape, which is customary for this kind of mounting.

The scabbard is made of wood, with gold coloured lacquer with a finish called nashiji, meaning pear skin. It is embellished with heraldic emblems, mon, belonging to the Tokugawa clan, the de facto rulers of Japan from 1603 to 1867. The scabbard is complete with suspension cords.

The mounts are in good condition and relatively late, probably Meiji Period (late 19th century). Many swords were mounted like this for gift purposes or for sale to foreigners. The use, or misuse, of the Tokugawa mon was common, to imply that a sword had a noble background. Usually blades of no particular merit were used.

This sword came with a wooden sword rack, tachi kake. It has golden nashiji lacquer, and golden mon. The mon are not the same as on the sword and the lacquer is of better quality.

Sword, *tachi*, on a stand
Length 96 cm
19th century
UEM30574 -1,-2
UEM30575

Dolk, *tanto*
Grep og balg med krepsehale
Lengde 50 cm
1800-tallet
UEM29574 -1,-2

Dagger, *tanto*
Grip and scabbard with crayfish's tail
Length 50 cm
19th century
UEM29574 -1,-2

Dolk, *tanto*
Rødlakkert balg med sneglehus
Lengde 46 cm
1800-tallet
UEM36517 -1,-2

Dagger, *tanto*
Scabbard red lacquer with snail shells
Length 46 cm
19th century
UEM36517 -1,-2

Dolk, *tanto*
Balg med blåregn i perlemor, sølvmonteringer
Lengde 41,5 cm
1800-tallet
Privat eie

Dagger, *tanto*
Scabbard with wisteria in mother-of-pearl inlay,
silver mounts
Length 41.5 cm
19th century

Private collection

Dolk, *tanto*
Jernmonteringer med gull og sølv
Lengde 36,5 cm
1800-tallet
Privat eie

Dagger, tanto
Iron mountings with silver and gold
Length 36.5 cm
19th century
Private collection

Dolk, *tanto*
Sannsynligvis til en kvinne
Lengde 26 cm
1800-tallet
UEM36515 -1,-2

Dagger, tanto
Probably for a woman
Length 26 cm
19th century
UEM36515 -1,-2

Hjelmbrekker, *hachiwara*
Lengde 48 cm
1800-tallet
UEM36516 -1,-2

Helmet breaker, hachiwara
Length 48 cm
19th century
UEM36516 -1,-2

Sverdmonteringer
Sword mountings

Et japanske sverd har monteringer som er kunstverk i seg selv. Det viktigste er parerplaten, *tsuba*, som sitter mellom grepet og klingens. Det beskytter hånden, både mot andre våpen og mot å gli ned på klingens. Slike plater er vanligvis av jern, men finnes også i kobberlegeringer, messing og i små utgaver i sølv. De kan være dekorert med gjennombrytninger, med gravering eller med innlegg av andre metaller, ofte en kombinasjon av disse. Vanlig størrelse er seks til åtte cm i tverrmål, men både mindre og større finnes. Gjennom Edo-perioden oppsto det en rekke skoler av kunstnere som laget *tsuba* og annet sverdutstyr.

Fuchi er holken nederst på sverdgrepet, *kashira* er kappen på toppen. De to danner et par som kalles *fuchi-gashira*. De kan ha dekor der de viser hver sin del av et objekt, eller de kan vise det samme. Motivene er blomster eller andre planter, dyr, fabelvesener, familievåpen eller figurer fra sagn. De er laget i jern, messing, sølv eller oftest i kobberlegeringer. *Fuchi* har en gjennombrutt kobberplate der klingens går gjennom og er ofte signert av kunstneren her. *Fuchi-gashira* matcher ofte en eller flere av de øvrige monteringerne på sverdet.

Kozuka er skaftet på små kniver i balgen på dolker og korte sverd, noen ganger også på lange sverd. De er løse og kan enkelt tas av klingens. Knivens bruksområder er som en vanlig lommekniv. *Kozuka* er i likhet med de øvrige sverdmonteringerne laget av jern, messing sølv eller kobberlegeringer, en sjelden gang gull. De er dekorert på forsiden, enten med gravering eller innlegg og motivene er omfattende, fra en enkelt blomst, et dyr eller en gjenstand til hele slagscener eller landsbygater.

A Japanese sword has mounts which are miniature works of art. The most important is the sword guard, tsuba, a plate between the hilt and the blade. It protects the hand from other weapons and from sliding down onto the blade. It is usually made of iron, but copper alloys, brass and small specimens in silver are also found. They may be decorated with piercing, engraving or with inlay of other metals, often found in combination. The usual size is six to eight centimetres across, although both bigger and smaller ones can be seen. Throughout the Edo Period several schools arose for the manufacture of tsuba and other sword equipment.

Fuchi is the ferrule at the lower end of the grip, kashira is the cap on the top. The two form a pair called fuchi-gashira. Their decoration may show two parts of an object, or the same. Motifs can be flowers or other plants, animals, mythical creatures, family emblems or folk tale characters. They are made of iron, brass, silver, or most commonly, a copper alloy. Fuchi has a copper plate which is pierced where the blade goes through and it is often signed by the artist here. Fuchi-gashira can match the other sword mounts.

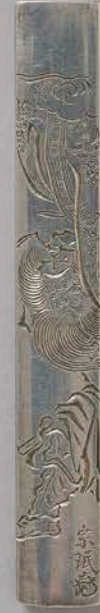
Kozuka are the handles of small knives set into the scabbard of daggers and short swords but sometimes also on long swords. They are detachable and may easily be removed from the knife blade. The knife has many uses, like an ordinary pocket knife. Like the other sword mounts kozuka is made of iron, brass, silver or a copper alloy and sometimes even gold. They are decorated at the front with engraving or inlay with a wide range of motifs, from a simple flower, an animal or an object to entire battle or village street scenes.

Andre våpen
Other weapons

Buen var lenge det viktigste våpen samuraiene hadde, de første samuraiene ble faktisk benevnt «en mann av buen». De fleste buene var rundt to meter lange, og svakt asymmetriske for bruk fra hesteryggen.

Buen var laminert av ulike treslag for å gi styrke og spenst, med surringer av bambusstrimler som ekstra forsterkning. Buen var gjerne sortlakkert med røde surringer, eller rødglanset med sorte surringer. Buestrengen var laget av plantefiber, oftest av hamp, og alle bueskyttere hadde en eller to oppkveilete ekstra strenger med seg.

Pilene hadde skaft av bambus og vanligvis tre styrefjær, spesielt tunge pilspisser hadde fire. Spissene var av jern, de vanligste for krigsbruk var smale og hadde et kvadratisk tverrsnitt for å trenge gjennom rustninger. Andre spisser var U-formet og konstruert for å kutte rustningenes bånd. En spesiell type hadde hule hoder som ga lyd, mens andre igjen hadde hoder som det ble satt fyr på og som kunne skape brann der de slo ned.

En del store pilspisser var ikke ment til bruk, men som dekorativt utstyr, og som gaver. Pilene ble båret i et kogger på høyre side av ryggen. Det hadde først form av en åpen, firkantet kurv, mot slutten av 1500-tallet ble de laget som lange rør med et hengslet lokk i nedre ende.

Selv etter innføringen av luntelåsgeværet på 1500-tallet beholdt buen sin betydning, i motsetning til de nye våpnene kunne den benyttes i all slags vær. Den var også et symbol på *bushido* – samuraiens ideal.

Bue, *yumi*
Lengde 218 cm
1800-tallet
UEM27944

Bue, *yumi*
Lengde 221 cm
1800-tallet
UEM36549

Bue, *yumi*
Lengde 210 cm
1800-tallet
UEM27943

For a long time the bow was the most important weapon for a samurai, in fact the first samurai were called «a man of the bow». Most bows are around two metres long, slightly asymmetrical for use from horseback.

The bow was made of a laminate of different woods to give strength and springiness, with wrappings of bamboo strips for extra strength. It was often black lacquered with red wrappings or red lacquered with black wrappings. The bow string was made of plant fibres, often hemp, and all bowmen carried one or two coiled extra strings.

The arrows had bamboo shafts and usually three fletchings, extra heavy arrow heads would need four. The arrow heads were made of iron and the most common types for war had narrow and quadrangular heads allowing them to pierce armour. Other arrow heads were U-shaped, constructed to cut the laces of armour. A special type had a hollow head which gave a sound, while still others had heads which could be lit and ignite fire where they struck.

Some large arrow heads were not meant for use but for decoration and for gifts. The arrows were carried in a quiver on the right-hand side of the back. This initially had the shape of an open square basket but towards the end of the 16th century it was shaped like a long pipe with a hinged cover in the lower end.

Even after the introduction of the matchlock gun in the 16th century the bow kept its significance. Unlike these newer weapons it could be used in all kinds of weather. It was also a symbol of bushido – the samurai's ideal.

Bow, yumi
Length 218 cm
19th century
UEM27944

Bow, yumi
Length 221 cm
19th century
UEM36549

Bow, yumi
Length 210 cm
19th century
UEM27943

Kogger med piler
Mon med to overlappende ringer
tilhører Wakisaka-klanen
Lengde 101 cm
1800-tallet
Privat eie, UEM36410 a,b,c,d,e

Quiver with arrows
The mon with two overlapping circles
belongs to the Waksaka clan
Length 101 cm
19th century
Private collection, UEM36410 a,b,c,d,e

Klinger festet til lange skaft kalles stakevåpen. De ble brukt både fra hesteryggen og til fots.

Spyd, eller *yari* ble alltid brukt til støt, ikke kastet. Spissene med tre- eller firkantet tverrsnitt var fra åtte til 80 cm lange. Stakene av eik var rundt to meter lange, men lengder opp til fem meter er kjent. To varianter har en eller to sideklinger nederst. Noen har *hadome*, en ring med en liten stang på begge sider for parering av hugg og støt et stykke under spissen.

Nagamaki er sverdklinger på opptil en meter, på skaft mellom en og halvannen meter lange, beviklet med bånd som på et sverdgrep. Den gikk i praksis ut av bruk på slutten av 1400-tallet, og mange av klingene ble kortet ned og remontert som sverd.

Sverdlanse, *naginata*, har krum klinge, 40 til 55 cm lang. Rytterne kunne stå i stighbøylene og svinge den fra side til side foran hesten. Skaftet på *naginata* har ovalt tverrsnitt. Det hender de har en parerplate, *tsuba*, nedenfor klingens. Skaftene har i likhet med skaftene på *yari* en holk av jern nederst for å forhindre oppflising.

Klingen blir kortere under Edo-perioden. Fra denne perioden kjenner vi også *naginata* for kvinner, disse er kortere og lettere enn mennenes. Nå fikk samuraienes kvinner opplæring i bruk av *naginata* for å forsvare seg selv og hjemmet.

Både *yari* og *naginata* er utstyrt med balg som ofte følger klingens form. Særlig *naginata*-balgene har ofte familievåpen, *mon*, til identifisering i opptog. *Naginata* kunne også ha stofftrekk som var atskillig større enn balgene, noe som gjorde dem synlige på lang avstand.

I en klasse for seg er *sode garami*, eller «ermeinnfiltrer». Dette er en tung stokk med pigger som stikker ut på sidene. Den ble brukt av vektere til å fange forbrytere ved å stikke den inn i de flagrende klærne. Noen har et eller flere blad i enden for å brukes som stikkvåpen.

Polearms are blades fastened to long poles, or shafts. They were used by both mounted warriors and foot soldiers.

Yari are straight blades of triangular or quadrangular cross section. They were thrust, not thrown. The blades are eight to 80 cm long and the oak poles have a round cross section and are usually around two metres long. Two variants have one or two branching shorter blades respectively. Some *yari* have a *hadome* beneath the blade, a small crossbar to parry thrusts or cuts.

Nagemaki are long blades up to one metre long, mounted on shafts one to one and a half metre long. The shafts are wrapped in cords like the hilt of a sword, and they were particularly suited for use on horseback. They went out of use in the 15th century but many of the blades were shortened and mounted as an ordinary sword, or for use as *naginata*.

Naginata are curved blades, 40 to 55 cm long, with grooves along the back of the blade. Mounted samurai could stand in the stirrups and move the *naginata* from side to side in front of the horse. The shaft of the *naginata* have an oval cross section. Sometimes they have a guard, *tsuba*, just below the blade. Like the *yari* the shafts have an iron socket at the end to prevent splintering of the wood.

In the Edo Period (1600 – 1868) the blades become shorter. From this period we also find *naginata* for women which are shorter and lighter than the men's. The samurai women practised the use of *naginata* to protect themselves and the household against intruders.

Both *yari* and *naginata* have scabbards which follow the shape of the blade. The *naginata* scabbards in particular often have heraldic emblems, *mon*, to identify the owner in parades. It may also have a cloth cover considerably larger than the scabbards, making them visible from a distance.

In a class of its own is *sode garami*, directly translated «sleeve entangler». This is a heavy rod with protruding iron nails, used by guards to catch criminals by hooking into the clothes of the offender. Some have one or more short blades in the end of the stick for use as a weapon.

Sverdlanse, *naginata*
Mon: Kanō-klanen.
Lengde 238 cm
1800-tallet
UEM27951

Sverdlanse med balg, *naginata*
Mon: Ishikawa-klanen.
Lengde 233 cm
1800-tallet
UEM27953 -1,-2

Sverdlanse med balg, *naginata*
Lengde 225 cm
1800-tallet
UEM36532 -1,-2

Glaive, *naginata*
Mon: Kanō clan.
Length 238 cm
19th century
UEM27951

Glaive with scabbard, *naginata*
Mon: Ishikawa clan.
Length 233 cm
19th century
UEM27953 -1,-2

Glaive with scabbard, *naginata*
Length 225 cm
19th century
UEM36532 -1,-2

Spyd med balg, *yari*
Lengde 215cm
1800-tallet
UEM36542-1,-2

Spyd med balg, *yari*
Lengde 232 cm
1800-tallet
UEM27948 -1,-2

Sode *garami*, «ermeinnfiltrer»
Lengde 227 cm
1800-tallet
UEM36547

Spear with scabbard, *yari*
Length 215 cm
19th century
UEM36547

Spear with scabbard, *yari*
Length 232 cm
19th century
UEM27948 -1,-2

Sode *garami*, «sleeve catcher»
Length 227 cm
19th century
UEM36547

Ildhåndvåpen, geværer, endret i løpet av noen tiår måten å utkjempes slag på og utjevnet mye av forskjellene mellom samuraier og vanlige fotsoldater. Nå kunne en bonde med noen timers opplæring være i stand til å felle en samurai. Fordi en kule kunne trenge gjennom en hjelm eller en rustning måtte rustningene lages sterkere enn før. Slag endret seg fra å bli utkjempet av relativt få samuraier til hest, til å bli store slag med mange soldater til fots.

De første ildhåndvåpnene kom til Japan i 1542 eller 1543 da et kinesisk skip med portugisiske handelsmenn ombord led skipbrudd utenfor øyen Tanegashima. Luntelåsgeværer var blant de gjenstandene som ble brakt i land. Den lokale lensherren så mulighetene slike våpen gav i de pågående stridighetene. Han kjøpte dem for en stor sum og satte sine smeder i gang med å lage maken.

Andre lensherrer fulgte opp, i 1555 hadde den kjente generalen Takeda Shingen 300 geværer og 20 år senere hadde Oda Nobunaga 3000 geværskyttere blant sine menn. Navnet på øya der geværene ble brakt i land, Tanegashima, ble ofte benyttet som betegnelse på slike våpen senere, ellers er det vanlige navnet *teppo*.

Det ble lagd lange geværer med piper på litt under en meters lengde for fotsoldater, men også noen kortere, karabiner, samt pistoler for ryttere. Svakheten for alle typer var at man trengte en brennende lunte for å antenne ladningen inne i løpet. Dette gjorde bruk i regnvær nærmest umulig, siden luntene sluknet. På grunn av dette spilte luntelåsgeværet en liten rolle i det store Slaget ved Sekigahara i år 1600, siden det var tåke og regn den dagen slaget sto.

Mens håndskyttevåpen gjennomgikk en kraftig utvikling i Europa fra 1600 til 1850 fortsatte japanerne i sin isolasjon med luntelåsgeværer helt til 1860-årene.

Fire weapons, matchlock guns, changed the face of war within a few decades. Originally samurai fought in local battles on horseback, using pole arms and bow and arrows. Now battles and sieges were on a larger scale, with numerous foot soldiers with firearms. Because a bullet could penetrate a helmet or armour, they had to be built stronger. The new weapon closed the gap between the elite samurai and the common foot soldier. With just a few hours of training, a simple farmer could kill a samurai.

Firearms came to Japan when a Chinese ship with Portuguese traders onboard became stranded on the island of Tanegashima in 1542 or 1543. These were simple guns where the gunpowder load was ignited by a burning match through a hole in the gun's barrel. Such weapons were very easy for experienced blacksmiths to make, and they soon became widespread.

The other daymio followed, in 1555 the renowned general Takega Shingen had 300 guns, and 20 years later Oda Nobunaga had 3000 men armed with firearms. The guns were often called Tanegashima after the island where they were brought ashore first time. They are also called teppo.

The guns were made in several sizes. From the ramparts the defenders would use large, heavy guns. Long muskets with a barrel length of around one metre were used by foot soldiers. Mounted warriors used short carbines and sometimes pistols. The new weapons made it necessary to innovate when it came to armour – the armours now had to be stronger to resist the lead balls of the guns. These guns did, however, have one serious defect: they could not be used in rain as the match would not burn. For this reason, guns did not play any major role in the decisive battle of Sekigahara in 1600 where rain and fog prevailed.

While fire weapons saw a rapid development in Europe from 1600 to 1850, the Japanese continued to use them until 1860s.

Luntelåsgevær, *teppo*

Signatur:

GUSHO KUNIMOTO TAIOSUKE KATSUMASA

Brukt av fotsoldater

Lengde 132 cm

1800-tallet

Privat eie

Luntelåsgevær, *teppo*

Mon: Tokugawa.

Signatur: TOSA NO KAMI KASARU WO

– dekorert for daimyoen av Tosa

Til bruk fra festningsmuren

Lengde 108 cm

1700-1800-tallet

UEM18231

Karabin, *teppo*

Brukt av ryttere

Lengde 100 cm

1800-tallet

Privat eie

Matchlock gun, *teppo*

Signatur:

GUSHO KUNIMOTO TAIOSUKE KATSUMASA

Used by foot soldiers

Length 132 cm

19th century

Private collection

Matchlock gun, *teppo*

Mon: Tokugawa

Signatur: TOSA NO KAMI KASARU WO

– decorated for the lord of Tosa

For use from ramparts

Length 108 cm

18th – 19th century

UEM18231

Carbin, *teppo*

Used from horsesback

Length 100 cm

19th century

Private collection

Testing av sverd

Under freden i Edo-perioden oppsto det et behov for at samuraier kunne få testet om sverdene var gode nok. Shogunatet opprettet derfor offentlige teststasjoner hvor profesjonelle testere testet klingene på kroppene av henrettede forbrytere. De testet med forskjellige hugg, det vanskeligste ble ansett å være å hugge gjennom begge hoftebena, *ryo kuruma*, med ett hugg.

Senere i Edo-perioden testet man også på andre gjenstander enn menneskelige legemer, som bunter av bambus eller gress, hjelmer, stabler av kobbermynter og andre ting. Resultatene ble registrert på tangen sammen med testerens navn, hugget som var utført og dato. Inskripsjonen kalles *tameshigiri* som betyr «bevitnelse av hugg».

Sword testing

During the peace of the Edo Period a need arose for samurai to test if their swords were good enough. Therefore, the shogunate established official testing stations where professional testers tested sword blades on executed criminals. They tried various cuts, the most difficult was to cut through both hip bones, ryo kuruma, with one single slash.

Later in the Edo Period other objects were also used for tests; bunches of bamboo or grass, helmets, a pile of copper coins or other objects. The test result was registered on the sword tang together with the name of the tester, the cut practised and the date. The inscription is called tameshigiri, meaning «proof of cut».

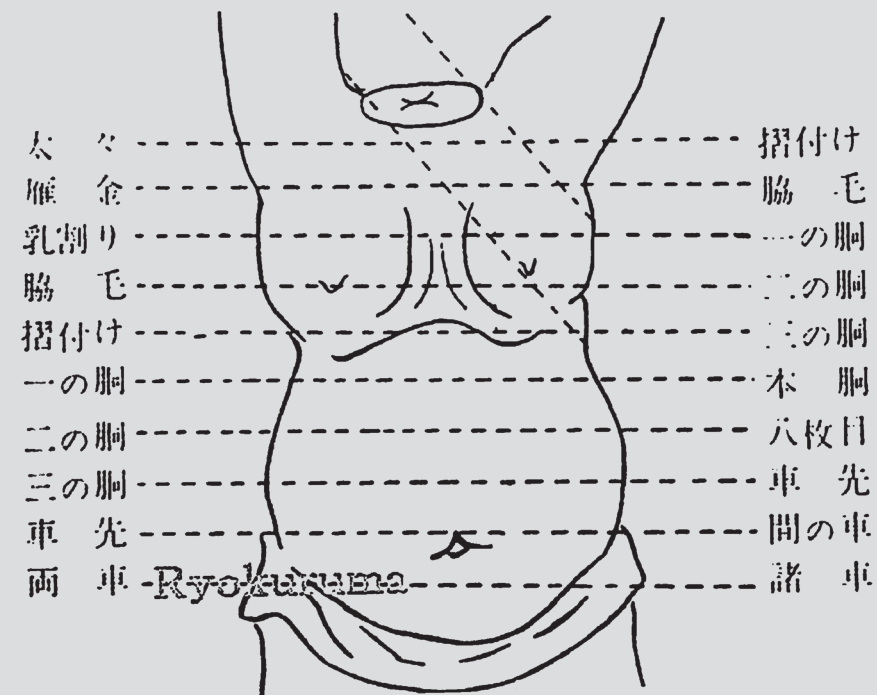

Diagram som viser de forskjellige kuttene ved testing av sverd. Det som ble ansett som det vanskeligste var *Ryokuruma*, gjennom hoftebenene.

*Diagram illustrating the various cuts when testing swords. The one seen as the most difficult was *Rokuruma*, through the hip bones.*

Sverdklunge, *katana*
Signatur: SEIHISAI MUNARI,
oktober 1863

Testet samme år av YAMADO GENZO
med et hugg gjennom begge hoftebena
Lengde 100,5 cm, eggens lengde 76,5 cm
Privat eie

Sword blade, *katana*
Signature: SEIHISAI MUNARI,
October 1863
Tested the same year by YAMADO GENZO
with a cut through the hipbones
Length 100.5 cm, , edge length 76.5 cm
Private collection

Seppuku – harakiri, rituellet selvdrap

Æresfølelsen var meget sterk i samuraisamfunnet og det å svikte sin herre eller sin familie var grunn til å ta sitt eget liv. En samurai gjorde dette ved å skjære opp buken med et kortsværd eller dolk. Dette kalles *seppuku*, muntlig ofte *harakiri*. Meningen er den samme, bukskjæring. Man kunne selv velge å begå harakiri, eller man kunne bli beordret til å gjøre det.

Det følgende er prosedyren ved beordret *seppuku*, eller når man hadde bedt sin overordnede om tillatelse til å gjøre det. Dersom det skjedde på slagmarken der man valgte *seppuku* i stedet for å bli tatt til fange var det hele naturligvis mindre formelt.

Den som skulle begå *seppuku* forberedte seg med et kaldt bad, kledde seg i hvitt, og skrev et dødsdikt. Han viklet et stykke stoff om bladet på dolken eller sverdet slik at han ikke skar seg i hånden, noe som ville minske muligheten for å kunne gjennomføre handlingen. Han stilte seg på kne, blottet magen, stakk klingene inn og dro den fra venstre mot høyre. En sekundant, *kaishakunin*, ble oppnevnt, eller den som skulle begå *seppuku* utpekte selv denne mannen, gjerne en god venn. Sekundanten sto parat med løftet sverd og så snart smertene tok overhånd, kanskje til og med før klingene gikk inn i magen, hugget han av hodet med et kraftig hugg. En virkelig dyktig sverdmann skulle styre hugget slik at hodet ble hengende i halshuden ned på brystet. Dette heter *daikikubi* = «omfavnet hode».

I praksis var det sikkert ikke ofte det foregikk slik etter boka, det var nok mye blod og styr. Uansett var det helt sikkert et ønske både fra han som skulle miste livet og han som skulle hugge at sverdet var skikkelig skarpt. Det var jo et spesielt bruksområde og når det var bevist at klingene fungerte etter hensikten registrerte man dette noen ganger med en innskrift på tangen.

Seppuku – harakiri, ritual suicide

The sense of honour was very strong in samurai society and to betray one's master or family was seen as a reason for taking your own life. A samurai did this by cutting his stomach open with a sword or dagger. This is called seppuku, or harakiri, the meaning is the same, belly cutting. One could choose to commit seppuku, or be ordered to do it.

The following was the procedure when you were ordered to commit seppuku, or when you had asked your superior for permission to do it. If it took place in the battlefield where seppuku was chosen as an alternative to being taken prisoner, the procedure was, naturally, less formal.

The person about to die prepared himself with a cold bath. He dressed himself in white, and wrote a death poem. He wrapped a piece of cloth around the blade of the dagger or short sword to prevent cutting his hand, as this might reduce his ability to go through with the act. He kneeled, bared his abdomen and stabbed the blade and moved it from left to right. An assistant, or second, kaishakunin, was appointed, or the person committing seppuku chose one, often a good friend. The second would stand with his sword lifted. As soon as the pain took hold, maybe even before the blade hit, he cut off the head with a powerful slash. A skilled swordsman should be able to cut so that the head would hang by the skin of the neck down on to the chest. This is known as daikikubi = embraced head.

In reality it was probably seldom that the procedure went according to the book, it was probably a messy and bloody affair. However, it would be a strong wish of both the samurai about to lose his life and the second performing the decapitation that the sword was really sharp. Decapitation was a special use for a sword and when it had been proven to perform well this could be registered with an inscription on the tang of the sword.

Tresnitt i bok fra 1853, daimyoen Mori Yoshinari begår seppuku etter slaget ved Anegawa 1570

Woodblock print in book from 1853, the daimyo Mori Yoshinari commits seppuku after the battle of Anegawa 1570

Sverd Klinge, *katana*

Signatur: DEWA NO DAIJO YOSHITAKE

Gullinnskrift på tangen: DODAN = halshugget.

Den halshugdes navn er med vilje gjort uleselig.

Lengde 89,2 cm, eggens lengde 69,6 cm

Ca 1680

Privat eie

Sword blade, *katana*

Signature: DEWA NO DAIJO YOSHITAKE

Gold inscription on the tang: DODAN = decapitated.

The person's name has been made illegible.

Length 89.2 cm, edge length 69.5 cm

Ca 1680

Private collection

Skikken med å ta en fallen fiendes hode

Skikken med å ta en drept fiendes hode kjennes langt tilbake i Japan. De avkappede hodene ble etter slaget presentert for den seirende hærføreren, eller en av hans kommandanter, i en seremoni kalt *kubi jikken*. Hensikten var å identifisere den falne av hensyn til hans familie, men i første rekke for å stille krigeren som drepte fienden og presenterte hodet i et fordelaktig lys, noe som kunne gi forfremmelser og belønning. Jo høyere rang den drepte hadde, eller jo mer han var kjent som en dyktig kriger, desto høyere belønning ble utdelt. Ritualene omkring presentasjonen var omfattende. Først måtte hodet gjøres rent, gjerne også sminkes, og håret måte gres og settes opp. Av hensyn til mulighetene for å falle i kamp var det vanlig for en samurai å sminke seg før et slag.

Hodene ble merket med et bånd i håret med navnet på den falne, og lagt på et spesielt brett. Så ble de presentert av krigeren som hadde tatt dem til kommandanten og hans nærmeste som satt i en halvsirkel. Når hodet ble løftet opp skjulte kommandanten sitt ansikt foran viften han alltid bar slik at bare øynene var synlig, han unngikk derved at den døde kunne gjenkjenne ham fra dødsriket. Han som hadde tatt hodet presenterte seg selv og ropte deretter ut den falnes navn og rang. Det hendte at noen forsøkte å presentere hodet av en vanlig fotsoldat som en kjent samurai. Ble et slikt forsøk avslørt hadde svindleren ingen annen utvei enn å begå rituellet selvmord, *seppuku*.

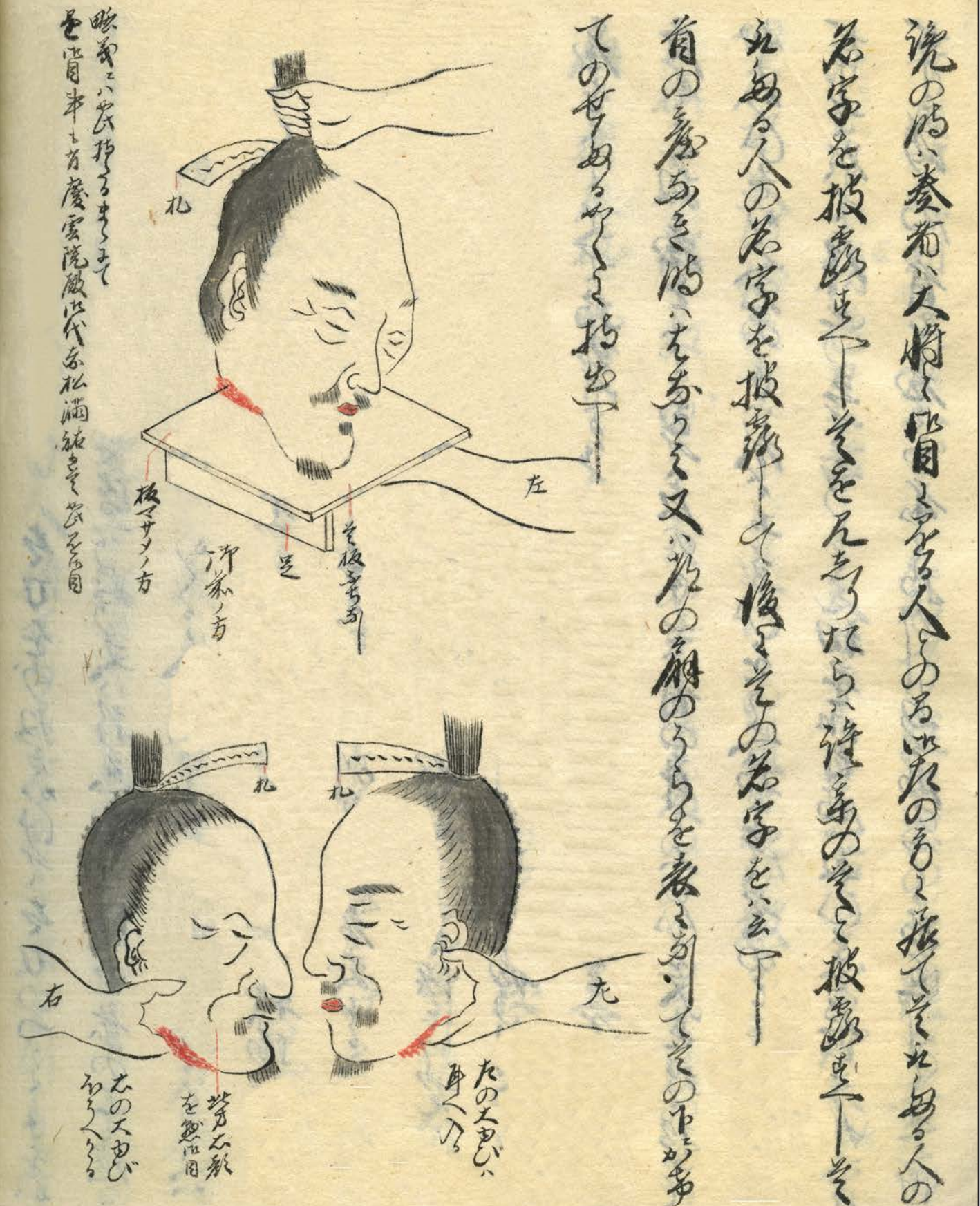
Kjente hærførere hadde egne tjenere som hadde som oppgave å ta vare på hoder fra slagmarken. Til å skille hodene fra kroppen ble det nok vanligvis benyttet det korte sverdet, *wakizashi*. Men det finnes også korte sverd med krum klinge som er skarp på innsiden av kurven. De kalles *kubi kiri* (kubi =hode, kiri = skjære), og sies å være laget spesielt til slik bruk. De fleste av de som finnes i dag er imidlertid laget i Edo-perioden, sannsynligvis for bruk i opptog.

The custom of taking a fallen enemy's head

The custom of taking the head of a fallen enemy is known from ancient times in Japan. After a battle the severed heads was presented to the victorious commander, or one of his higher officers, in a ceremony called *kubi jikken*. The purpose was to identify the fallen in consideration of his family, but foremost to bring the warrior presenting the head into a favourable light for promotion and rewards. The higher rank of the killed enemy, or the more he was known as a skilled warrior, the higher the reward.

The rituals surrounding the ceremony were many and strict. First of all the head had to be cleaned, and preferably have some makeup applied. The hair was combed and tied up in a knot. Due to the possibilities of being killed in action it was customary for a samurai to brush up and look his best before a battle. The head was marked with a name tag tied to the hair and put on a special tray. The samurai who had taken the head then presented it to the commander and his highest officers who were seated in a half circle. When the head was lifted up from the tray the commander would hide his face behind the fan he always wore so that only his eyes were visible. He thus avoided the head recognizing him from the underworld. The warrior who had taken the head presented himself, then cried out the name and rank of the fallen. Sometimes a warrior tried to present the head of a common soldier as that of well-known samurai. When such attempts were discovered the villain had no choice but to commit ritual suicide, *seppuku*.

Prominent commanders would have a servant following him in battle to collect the heads of the foes he killed. The heads were severed from the bodies with the short sword, *wakizashi*. Some special short swords are also said to be for this purpose, called *kubi kiri* (kubi = head, kiri = cut). They have a curved blade and the sharp edge on the inside of the curve. Seemingly most such swords found today date from after the Edo Period and are probably made for parades.

100 samuraier

Vinteren 1884-85 mottok Historisk museum fra Japan flere pakkasser med til sammen nærmere 500 gjenstander. De var en gave fra den norske sjømannen Oliver Smith, eller Halvor Halvorsen som han het da han som 14-åring forlot hjembyen Brevik. Oliver Smith hadde slått seg ned som los i Kobe. Han var kjent for å være en dyktig los, viden kjent i farvannene omkring Japan. Kassene inneholdt mengder av keramikk og porselen, skulpturer, Buddha-figurer, lakkbrett, marmorkuler, samuraisverd, en stor samling parerplater, og to komplette samurairustninger. En hel skatt for et universitetsmuseum som var i ferd med å etablere en Etnografisk samling, og som til da kun hadde en håndfull med saker fra Japan.

Oppi en av kassene lå to ruller. De ble beskrevet som «Sammenklæbet, meget lang Papirrulle, der indeholder en Række Haandtegninger, fremstillende Krigere. Fra Japan». Begge rullene er kunstverk i seg selv. De er litt over 13 meter lange, og 29 cm høye. De er satt sammen av mange ark, og forsterket med gulldekorerte ark på baksiden. Hver av rullene har tegninger av femti samuraier, tegnet med en tynn pennestrek, og malt med klare, sterke farger. Mange er i tillegg dekorert med gullmaling. Ikke to er like, de har individuelle ansiktsuttrykk, og fargekombinasjonene på rustningene er unike. Alle har detaljert mønstrede klesplaggene under rustningen. At fargene er så godt bevart vitner om at rullene ikke kan ha vært stilt ut mye gjennom de nesten 140 årene museet har eid dem.

Hver og en av samuraiene har en tekst som forteller hvem de er. Alle fremstiller historiske personer, navngitte krigere i kronologisk rekkefølge. Tekstene oppgir navn, fødsels- og dødsår når det er kjent, og deres bragder og skjebner i korte trekk. Mange av tegningene har signatur eller stempel tilhørende kunstneren bak. Grunnet rullenes gode bevaringstilstand, kan det tenkes at de var nye eller relativt nye da Oliver Smith anskaffet dem på 1870- eller 1880-tallet, i tilfelle kan de dateres til sen Edo eller tidlig Meiji-periode.

100 samurai

During the winter 1884-85 the Historical Museum received several crates from Japan, containing almost 500 artefacts. They were a gift from the Norwegian sailor Oliver Smith, or Halvor Halvorsen which was his name when he as a 14-year-old boy left his hometown Brevik for the sea. Oliver Smith eventually settled in Kobe and worked as a pilot, and became well renowned for his expert knowledge of the seas around Japan. The crates held masses of ceramics and porcelain, sculptures, Buddha-figures, lacquer trays, marble orbs, samurai swords, a sizeable collection of sword guards, and two complete suits of armour. A true treasure for a university museum with a newly founded Ethnographical collection, which until then owned only a handful of Japanese artifacts.

Inside one of the crates were two paper rolls. Upon arrival they were catalogued as "Glued together, very long paper rolls, with a number of hand drawings, portraying warriors. From Japan". Both rolls are artworks. They are a little over 13 metres long and 29 cm high. They are made from several sheets of paper attached together and backed by gold decorated paper. Each of the rolls have drawings of fifty samurai, known warriors in chronological order. Each is drawn with fine pen strokes, and painted in bright and clear colours. Many have additional gold paint. Not two are alike, they have individual facial features, and the colour combinations of the armours are unique. All have detailed patterns on the garments worn under the armour. That the colours are so well preserved imply that they have seldomly been exhibited during the almost 140 years they have been in the museum.

Each samurai is accompanied by a text telling who they are. They all are historical persons. The texts states name, date of birth and death where known, and their feats and destinies in few words. Many of the drawings have the signature and stamp of the artist behind. Due to their excellent state of preservation, it is possible that the rolls were new or relatively new when Oliver Smith acquired them in the 1870s or 1880s, in that case they can be dated to late Edo or early Meiji period.

Prins Ohiko no Mikoto
Detalj, UEM6801

Prince Ohiko no Mikoto
Detail, UEM6801

◇巨人にふさはしい『鍬形カブト』
アムンゼン翁本社の贈物に大喜び

Under Roald Amundsens Japan-tur i 1927 får han blant annet en samurairustning og et sverd i gave. Avisen Hochi Shimbun skriver: "En hjelm med sigdformet hjelmtegn som passer til kjempen. Herr Amundsen er svært begeistret over gaven fra selskapet".

During Roald Amundsen's Japan tour in 1927 he receives among others a samurai armour and sword. The newspaper Hochi Shimbun writes: "A helmet with a scythe-shaped helmet crest suitable for the giant. Mr. Amundsen is delighted about the gift from the company".

Forfatterbiografier / About the authors

Anne Håbu er utdannet ved Universitetet i Oslo og Göteborgs Universitet. Hun er gjenstandskonserverator på Etnografisk samling på Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Hun har vært ansatt på museet siden 2003. Håbu var medredaktør for antologien «Royal Porcelain from Siam», i forbindelse med utstillingen hun var fagansvarlig for, «Kongelig porselen fra Siam» i 2013. Hennes hovedinteresse ligger ved museets Øst-Asiasamling. Hun er styreleder i Norsk Selskap for Orientalisk Keramikk.

Anne Håbu was educated at the University of Oslo and Göteborgs University. She is a conservator with the Ethnographic Collection at the Museum of Cultural History, University of Oslo. She has worked at the museum since 2003. Håbu was co-editor of the anthology «Royal Porcelain from Siam», in connection with the exhibition she curated with the same name. Her main interest lies with the museum's East Asian collection. She is currently the President of The Oriental Ceramic Society of Norway.

Per Terje Norheim er utdannet ved Universitetet i Oslo og Handelshøyskolen BI. Han har hatt sitt daglige virke i næringslivet som bedriftsleder, banksjef og konsulent, de siste 11 årene av sitt yrkesaktive liv som direktør i det børsnoterte selskapet Unitor ASA. Norheim har skrevet en rekke bøker og artikler om norsk kunst- og kulturhistorie, deriblant tre bøker i serien "Levende norske tradisjoner". I 2000 var han kurator for utstillingen «Praktfulle våpen gjennom 400 år» ved Kunstindustrimuseet i Oslo, og i 2016 for utstillingen "Silberglanz & Silbergier" ved Europäisches Hansemuseum, Lübeck. Han er styreleder i Stiftelsen Kunstindustrimuseet, og æresmedlem i Norsk Våpenhistorisk Selskap.

Per Terje Norheim was educated at the University of Oslo and BI Norwegian Business School. He has had a career as a business executive, bank manager and consultant, the past 11 years before retirement as director of Unitor ASA. Norheim has written a number of books and articles about Norwegian art and cultural history, among them three books in the series "Levende norske tradisjoner". In 2000, he curated the exhibition "Magnificent weapons through 400 years" at the Museum of Decorative Arts and Design in Oslo, and in 2016 the exhibition "Silberglanz & Silbergier" at Europäisches Hansemuseum, Lübeck. He is the Chairman of the Museum of Decorative Arts and Design Foundation and honorary member of the Norwegian Arms and Armour Society.

Samurai

Utstillingen / *The exhibition*

Faglig ansvarlig / *Curators*

Anne Håbu
Per Terje Norheim

Prosjektleder / *Project leader*

Benedicte Therese Grøttland Sunde

Tekstredaktør / *Text editor*

Katherine Valle Elliott

Utstillingsdesign / *Exhibition design*

Eili Lindøe
Henrik Lorentzen
Johnny Kreutz

Museumstekniker / *Museum technician*

Henrik Lorentzen

Grafisk designer / *Graphic designer*

Johnny Kreutz

Konservator / *Conservator*

Anne Håbu

Magasinformalter / *Storage manager*

Farideh Faramarzi
Ralfs Znotins

Formidling / *Education*

August Myrseth

Marked og kommunikasjon / *Market and communication*

Øivind Gulliksen
Marianne Hahn Stenberg
Tea Kristiansen
Ava Rebecca Cecilie Sæbø Bøsy
Ida Marie Bjørknes Gaarder
Karoline Dowson

Forretningsdrift / *Business management*

Caroline Thiis-Messel
Ingrid Vibe

Sikkerhet / *Security*

Stig-Rune Backsæther
Asle Fredriksen

Innlån / *Loans*

Per Terje Norheim
Regine Gamlem
Karl Emil Strømstad
Knut Myrer
Anne Håbu

Utstillingskatalog / *Exhibition catalogue*

Tekst / *Text*

Anne Håbu
Per Terje Norheim

Grafisk design / *Graphic design*

Johnny Kreutz

Foto / *Photo*

Alexis Pantos
Omslag / *Cover*, side / *page* 17, 19, 21,
23, 25, 27, 29, 31, 33, 46, 72, 77, 83, 87,
95, 104, 107, 115, 117, 119, 121, 123, 125

Mårten Teigen

side / *page* 69, 71, 79, 81, 85, 89, 91, 92, 96,
97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 109, 110, 111

Morten Henden Aamot

side / *page* 12, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 49,
51, 53, 55, 63, 67

Kirsten Jensen Helgeland

side / *page* 129

Ulla Schildt

side / *page* 51

Illustrasjon / *Illustration*

Johnny Kreutz
side / *page* 15

Spesiell takk til / *Special thanks*

Mark Teeuwen
Naomi Yabe Magnussen
Liv Lande
Matsumura Hajime
Regine Gamlem
Anna Karoline Johnsen
Ole-Christian Nilssen
Eirik Johannesen
Lise Bollum
Lisbeth Lerum
Sophie Rowe

竹

种

心

辛酉正月

芝惠山

画

Historisk
museum

